

Szerkesztőség

Arad, Azev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 422
(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Egyesült akarattal.

Hosszu ideig heves harc dult Arad és Timisoara között a vasutigazgatóság székhelyéért. A gazdasági élet fejlődése szempontjából rendkívül jelentőségi hivatalért folyó versengésben mindkét város felhasznált minden lehetőséget, hogy a maga részére szerezzék meg az igazgatóságot. A küzdelemben a jobb összeköttetésekkel rendelkező Timisoara lett a győztes és tavaly oda is helyezték az aradi vasutigazgatóságot. A Béla-téren tisztesen maradt az a szép és impozáns épület, amelyet egyenesen a vasutigazgatóság részére emeltek annakidején. Az igazgatóság pedig átköltözött Timisoarára — lakást keresni. Sok herce-hurca után végre is a nemrég oly nevezetessé vált Fiatska-házakban helyezték el ideiglenesen a most már timisoarai vasutigazgatóságot. Most azonban újból végzetes lakásgondok nyugtalanítják a nagyhatáskörű hivatal vezetőit.

Az történet ugyanis, hogy a nagy port felvert Fiatska-féle csődeljárás során nyilvános árverésen eladták a hányt-vetett sorsu vasutigazgatóság feje felől a házakat. Vasuti vezetőkörök most azon törnek a fejüket, hová is helyezték el a hajléktalanná vált vasutigazgatóságot. E töprengés során merült fel aztán a legkézenfekvőbb gondolat: helyezük vissza Aradra, ahol tágas, kényelmes és pompásan felszerelt otthona készen várja a székhelyből kimozdított igazgatóságot. És amit Arad nagybefolyásu vezetői hosszú ideig tartó fáradozással sem bírtak elérni, azt elintézi a — lakáshiány. Erős remény van arra, hogy a timisoarai vasutigazgatóság nemsokára visszaköltözik az elhagyott Béla-téri palotába.

A véletlen most tálcán kínálja Arad számára a lehetőséget. A CFR, vezérigazgatóságában most már meg van a kényszerű helyzet-okozta hajlandóság arra, hogy a vasutigazgatóságot visszahelyezze Aradra. Most van itt az ideje annak, hogy Arad város politikai, gazdasági és társadalmi vezéregyéniségei ismét akcióba lépjenek. Most kell érvényesíteni az összeköttetéseket, felhasználni minden jelentős faktor befolyását és összefogott erővel odahatni, hogy visszahelyezzék Aradnak ezt az elvesztett gazdasági pozíciót. Annál is inkább kedvező ez a most kínálkozó alkalom, mert a kormány a parlament őszi ülészakájának legelején törvényjavaslatot készít benyújtani, amelyben fontos változásokat tervez. Ilyen kedvező auspiciumok között szinte gyerekjáték lenne az akciót sikerre vinni. Arad város vezetősége, a parlamenti képviselőink és szenátoraink, a politikai hatóságok fejei, a közgazdasági élet vezetői most fogjanak össze és egy erőes akcióval hozzák vissza Aradra az indokolatlanul elvitt és hajléktalanná vált vasutigazgatóságot. Azt hisszük, nyitott kaput fognak döngetni és már az első rohamnál siker koronázza fellépésüket. Csak azt ne várják tétlenül, amíg az ügyesebb protektorok szépen elkaparítják a vasutigazgatóságot Arad elől.

Bucuresti főrabbija grand-rabbi lesz Romániában.

Oriási változás várható az erdélyi zsidó hitközségek életében. Az Uniunea Evreilor din Romania vezetése alatt egységesítik az összes zsidó hitközségeket. — Niemerover az összes zsidók grand-rabbija. — Megszüntetik a különböző rítus szerinti zsidó felekezeti hitközségeket.

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának telefonjelentése. —

Bucuresti-i munkatársunk a mai nap folyamán egy olyan hírt közöl velünk telefonon mely kétségtelenül nagy meglepetést, de egyben igen nagy megdöbbenést is fog kelteni az erdélyi zsidóság körében, mert ha ez a hír igaz, egy a régi, sokszázéves erdélyi zsidó hitközségek életében gyökeres változás fog beállni. Az alábbiakban közöljük bucaresti-i munkatársunk szenzációs értesítését, amelyet a késő esti órákban telefonon kaptunk Bucarestből:

— Az UER (A regáti zsidók uniója) már régóta folytatott tárgyalásokat a kultuszminiszteriummal az erdélyi, besszarábiai és bukovinai zsidó hitközségek ügyében. Az UER mint a regáti zsidók uniója, magának vindikálja a jogot arra nézve, hogy

az ország összes zsidó hitközségeit a maga égisze alatt ujjszervezze és így az ország összes zsidóinak hivatalos képviselője

legyen. Ismeretes, hogy az UER égisze alatt a regáti zsidó hitközségek egységes szervezetbe tömörültek melyet az alkotmány oly módon is elismert, hogy a zsidó felekezet szenátori állását a regáti zsidó hitközségek uniójának, illetve annak képviselőjének számára biztosította. Ily módon lett a zsidó felekezet szenátora Niemerover bucaresti-i főrabbi. E sikerrel felbuzdulva az UER vezetősége tovább tárgyal a miniszteriummal s azt kérte, tegye lehetővé részére azt, hogy ezt a zsidó hitközségek unióját a regáton túl is megszervezhesse és ezzel az új területek zsidó hitközségei is alája tartozzanak. Az UER azt kérte a miniszteriumtól, hogy a jövőben ne engedélyezze hogy zsidó hitközségek alakulhassanak különböző rítusok szerint, hanem csak egységes zsidó hitközségeket ismerjen el. A további tárgyalások folyamán az UER aztán oda módosította kívánságát, hogy a készülő országos szervezetnek, tehát

az összes román zsidó hitközségek uniójának csak az a hitközség lehessen tagja, mely az egységes zsidó hitközség mintájára átszervezi magát. Ez a kívánság tehát annyit jelentene, hogy egy csapással megszűnének az erdélyi különböző rítusú zsidó hitközségek,

tehát az ortodoxok, a status quo ante, neolog, spanyol hitközségek, hogy helyet adjanak annak az ugynevezett egységes zsidó hitközségnek, mely a regáti példa szerint szerveződik és mely nagy hasonlóságot mutat az erdélyi neolog hitközségekkel.

A kultuszminiszterium sokáig ellent állt ennek a tervnek, mert a miniszterium szakemberei azt a felfogást vallották, hogy a zsidó név épen úgy gyűjtő fogalom, mint a keresztény név. És épen úgy, ahogy a kereszténység fogalma alatt értjük a római katolikus, görög katolikus, görög keleti, református,

unitárius stb. felekezeteket, épen úgy a zsidó gyűjtő név egyesíti magában a spanyol zsidókat, a szefárdokat, neológokat, ortodoxokat stb. De nemcsak szakszempontról, hanem

politikai okokból is ellenezte a miniszterium ezt a tervet, mert a múlt kormányok alatt az UER, amelynek égisze alatt szerveződött volna az új zsidó egyház, — nem volt teljesen megbízható a kormány szempontjából

és nem akarták azt, hogy az ellenzéki pártokkal kacérokodó UER ilyen ténylegesen nagy hatalomhoz juthasson. Sokkal kellemesebb volt a kormánynak, ha a zsidó felekezet különböző szektaszzerű csoportokra oszlik, mert így mindég nagyobb lehetőség adódik egy-egy részcsoporthal való megegyezésre. Ez volt a helyzet a választásokig.

A választásokra azonban az UER paktumot kötött a liberális kormánnyal. E paktum részletei még nem kerültek ugyan nyilvánosságra, azonban meg van minden valószínűsége annak, hogy

a kormány a zsidó szavazatok fejében teljesítette az UER kérését és megígérte, hogy az UER vezetése mellett megszervezi az összes zsidó hitközségeket.

Az UER mai vezetősége Fildermann doktornak vezetése alatt teljes garancia a kormánnyra nézve, hogy az új, nagy országos szervezet a kormány szellemében fog eljárni és tekintettel arra, hogy a hitközségek unifikálásának legfőbb ellenérve — a politika — megszűnt, a szakkifogás, hogy a zsidó felekezet különböző szektákra oszlik, természetesen elvesztette minden komolyságát.

Ma már különben a miniszteriumban van az UER kérvénye, melyben kéri, hogy a miniszterium a fentiek szerint adjon ki egy rendeletet és tekintettel arra a meglehetősen benső viszonyra, amely ma az UER és a kormány között van, ez a rendelet valószínűleg nem is fog sokig várni magára.

A kultuszminiszteriumból szerzett értesüléseink szerint azonban egy ilyen gyökeres és mélyreható változást egy felekezet kebelében nem lehet egyszerű rendelettel szabályozni és nagyon valószínű, hogy vagy egy külön törvényjavaslat formájában kerülne ez a kérdés a parlament elé, vagy pedig összel a parlament elé benyújtandó felekezetközi törvény keretében oldaná meg a miniszterium ezt a zsidóságot annyira érdeklő kérdést.

Egy bizonyos — fejezte be informátorunk érdekes fejtegetését — hogy a liberális kormány szempontjából nagyon jól jött ez a terv és talán még akkor is megvalósították volna, ha arra az UER-re kötött paktum nem is kényszerítette volna őket. Ugyanis a liberális kormány, mely már a hivatalbalépése óta hangoztatta, hogy az ország végleges konszoli-

dálása a célja, elérte azt a már alírt Konkordátum után, hogy véglegesen rendezte az állam és a római katolikus egyház viszonyát és most az UER-rel kötött paktum segítségével a zsidó egyház is rendezés alá került. És

ahogy Cisar lett a romániai római katolikus metropolitája, úgy minden valószínűség szerint Niemerover bucsuresti-i főrabbi lesz a zsidók metropolitája, azaz grand-rabbija.
Farkas Aladár.

Jakabffy Elemér Genfben.

Arad volt képviselőjének értékes munkássága a genfi kisebbségi konferencián.

(Az Aradi Közlöny genfi levelezőjétől). Az európai kisebbségek konferenciáján nagy és komoly feltűnést keltett a romániai magyarság egyik delegátusának, Jakabffy Elemér dr.-nak jelentős és értékes munkássága. A kongresszus egyik szemlélője most erről a genfi működéséről, s általában Jakabffy Elemérről az alábbi igen érdekes jellemrajzot adja:

Jakabffy Elemér dr. a romániai magyarság egyik delegátusa volt, a Magyar Kisebbség szerkesztője. A tehetséges gentry ama fajtájából való ő, akiket Mikszáth olyan forró örömmel szeretett felfedezni és úgy tudott becézni. Mert a gentry valóban sok értéket termelt ki. Ime itt van Jakabffy. A magyar impérium alatt már fiatalon képviselő volt, bizonyára élte a magyar honatyák átlagos életét, eljárt szorgalmasan a tisztyelt Házba, tapsolt Tiszának, hallgatta a folyosón az anekdotákat és esténként passziózott a klubban. Apja belügyi államtitkár volt, belső titkos tanácsos, nem volt elég-e ez a régi Magyarországon a politikai karrierhez? De ime a román impérium alatt Jakabffy Elemér ébredt szinte legelsőnek rá, hogy a változott helyzet új kötelezettségeket ró rá. Sokkal kényelmesebb lett volna neki, ha csendben meghuzódik kraszói birtokán, szánt-vet-arat és hagyja a dolgokat a maguk útján. De ő a harcot választotta. Megalapította a Magyar Kisebbség és a Glasul Minoritatilor c. folyóiratokat, amelyek ma már mindenütt ismertek, ahol kisebbségi kérdésekkel komolyan foglalkoznak. Benjártam Genfben a Népszövetség könyvtárában és az ötszáz folyóirat között ott találtam Jakabffy füzeteit is még pedig eléggé agyonlapozva: tehát olvassák és böngészik. Őt-hat éve ír és szervez, nem vár jutalmat, nem lohol mandátumért, nem kér rekompenzációt. Soha azelőtt nem írt, most állandóan toll van a kezében, levelezése a világ tekintélyes politikusaival és publicisztáival garmadára nő. Itt is, Genfben a

megtestesült aktivitás: bizottságokban vesz részt, cikket ír a Münchener Neueste Nachrichtenbe és Brandsch Rudolf nagyszabedényi folyóiratába, interjúkat ad, beszédet készít: tisztelik és szeretik. Állandóan nexust tart a különböző nemzetek csoportjaival és különösen nagyra tartja a zsidó delegátusokat, akiknek tehetségét nem győzi eléggé dicsérni:

— Motzkin, Nurock, Grünbaum egyaránt kiváló talentumok — mondja — de én legjobban szeretem Robinsont, aki most Amerikában van. Robinson nagyon áldos ember, megkapta nemrég Baranyai Zoltán magyar szerző könyvét a kisebbségi szerződésekről, kezébe jutott az én Magyar Kisebbség c. lapom s képzelle, levelet írt nekem Lugoira, hogy úgy látja, a kisebbségi kérdést nem lehet a magyar nyelv ismerete nélkül studirozni és meg akar tanulni magyarul. Mi az neki, aki eddig is tíz nyelven beszél.

Nagyon érdemes a följegyzésre, amit Jakabffy Elemér a Szerbiában kisebbségi sorsban élő macedon-bolgároknak mondott tavaly, amikor felvételüket kérték a kongresszusra. Megkérdezte az elnöküket:

— Ön hol lakik?

— Szófiában.

— Kérem, hiszen akkor ön nem kisebbség, hanem emigráns és itt Genfben felelőtlenül beszélhet amit akar, mert ön nem Szerbiába, hanem Bulgáriába megy haza, ahol még meg is koszorúzzák. Én azonban innen Romániába megyek haza és emelt fővel akarok — ha kell — felelni azért, amit idekinn beszéltem s cselekedtem. Én önnel egy asztalhoz nem ülök le tehát, mert én még azt sem akarom, hogy ott hon azt mondják nekem: hát ilyen emberekkel tanácskozol te együtt a külföldön?

Ime így fest a külföldön egy romániai magyar politikus viselkedése, akit pedig itthon a sovínisták olyan könnyen vádolnak meg irredentizmussal.

Nagyon jóízű és zamatos volt Jakabffy

Elemér megjegyzése Wilfanról, az olaszországi szlovén kongresszusi elnökről. Nagy társaságban magyarázta az újságíróknak:

— Tavaly Wilfan urnak hatalmas Krisztus-szakállja volt, de most már simára borotváltatta az arcát, hogy a fascisták odahaza az uccán ne ismerjék fel olyan könnyen. Hiszen tavaly is pár napra letartóztatták a tulbuzgó helyi olasz hatóságok, de Mussolini intézkedésére szabadon bocsájtották. Pedig hej, valamennyiünknek, kisebbségeknek kemény gazdánk van, de az övét azután igazán nem irigyelem.

Uj vizsgálat

a pancotai raktárégés ügyében.

Egyelőre nem helyezik szabadlábra a gyújtogatással vádolt aradmegyei kereskedőt.

(Arad, szeptember 2.) Megírtuk, hogy a nagyarányú pancotai raktárégés ügyében Radu Pascu vizsgálóbíró tegnapra befejezte a vizsgálatot és az iratokat az ügyészséghez tette át határozathozatal végett. Miután a szándékos gyújtogatással megvádolt Galló János bűnössége mellett semmi bizonyíték nem merült fel, Galló védője már tegnapra remélte a pancotai nagykereskedő szabadlábra helyezését, ami azonban nem történt meg, sőt mára váratlanul meglepő fordulat állott elő az ügyben, amennyiben Gitta Ágoston főügyész-helyettes Kohn Vilmos kereskedősegéd kétes vallomása következtében újabb vizsgálatot rendelt el az ügyben, ami most Kohn előbbi ellentmondó vallomásainak tisztázására szorítkozik s ezért Kotz cluj-kolozsvári komisszár kihallgatása vált szükségessé, aki — mint megírtuk — a biztosítótintézet megbízásából nyomozott először az ügyben s aki előtt állítólag Kohn súlyosan kompromittálót kijelentést tett gazdájáról, Galló nagykereskedőről. Kotz komisszárust hétfőre idézték meg s most nagyrészen az ő vallomásától függ, vajon szabadlábra kerül-e Galló, vagy pedig alkalmazottjának bosszúja a vádlottak padjára juttatja.

— Meghosszabbították Krausz Paulin bérleti szerződését. A permanens bizottság ma délelőtti ülésén elhatározta, hogy a nemrég megtagított nyilvános árlejtés eredményeképpen meghosszabbítja Krausz Paulin könyvkereskedés bérleti szerződését.

T A R C A. Mozgósítás.

Írta: Ifj. Hegedüs Sándor.

Borzasztó vihar volt, a villám szüntelenül cikázott, a menny rémesen dörgött, a fákat törte, tépte, kavarta a vihar és az eső zuva esett, mint egy nagy fátyol, amely ráhull víztestével a földre és betakarja azt. Az itéletidő minden borzalma feltárult, sodró patakokkal, melyek megdagadtak a víz árájától és rombdöntöttek házakat, kitépelt fákkal, melyek eltorlaszolták az utakat; a hidtest aláázva, besüppedt a vonatok alatt, a házak teteje lesodródott a földre, mely tele lett cserép-, üveg- s kötőmelékkel. A táviródrótok levegőben lógtak és a vihar citerajátékot kezdett velük, a mint leszakadtak az oszlopokról. Mindenütt rémületes rombolás, pusztulás, dulás nyoma látszott. Ijedt arcu emberek kukucskáltak ki a házból és nézték, hogy mi történik és vártak, vártak, mikor lesz vége és mikor vége volt a nagy viharnak, önkénytelenül azt kérdezték egymástól, bensejük sugallatára: — Mi lesz most?

Arra is megjött a felelet két napra rá, elment a hadüzenet Szerbiának. Kitért a háború. Vége volt a csendes, boldog életnek. Ahová csak ez a hír, hogy „Háboru van!” be tudott hatolni, ott mindennek vége lett, ami addig volt, legyen az boldogság, jólét, áldást hozó munka, vagy célirányú élet.

Igy történt ez Kordáéknál is. A szerencsét lenséget az idézte elő, hogy a gyermekek mellett levő házi tanító megkapta a behívót, hogy haldéktalanul vonuljon be ezredéhez. Olyan volt ez a hír annál a háznál, mint a villámcsapás. A gyerekek megrémültek, a férjet bántotta a dolog, mert sajnálta a fiatalembert, a

ki rendkívül ügyes, jómodoru, fess ember volt és akit gyermekei szerettek, nem csak mint tanárt, hanem mint családtagot. Már több éve náluk volt és így minden ügyükben jártas, ugyannyira, hogy néha egyes dologban még tanácsát is kikérték, amely nem egyszer hasznukra szolgált.

De mi volt mindehhez az a fájdalom, amit az asszony érzett. Egészen kövémeredt e hirtelen, elállt a lélekzete, aztán bemenekült szobájába és ott párnái közé vetette magát. Azt hitte, vége van, az egész élete összetörött, úgy érezte, hogy lehetetlen, hogy ezt az embert elvigyék, hisz évek óta ez mindene. A férje nem értette meg őt, de ez boldográ tudta tenni — és most elviszik! Inkább a férjét hívták volna be, de ez nem volt hadköteles. Teljesen feldúlt állapotban átsietett a házi tanító szobájába. Az már csomagolt.

Szaggatott szavak hangzottak el, szavak, amelyek inkább sikoltások voltak: „Elmégy?”

— Muszáj!

— Nem lehet segíteni!?

— Nem!

— És mi lesz velem?!

Kinos csönd. Az asszony sirni kezdett:

— Nem, ez nem lehet. Hisz ott elpusztulsz.

Nyomorékon jössz haza! Nem, te nem mész el!

A férfi intette: Csillapulj! Elárulod magad!

— Jó, jó — felelt az asszony, — de ezt meg kell akadályozni!

A fiatalember megállt és ránézett az asszonyra:

— Ha az urad felmentetne!

Az asszonyon az örömsugár cikázott át: Meglesz! Azonnal a férjéhez sietett és kérlelni kezdte:

— Menj és kérd meg a hadügyminisztert, mentesse fel ezt a mi hü emberünket.

— Nem fogja megtenni!

— Ha magad nem bízol abban, hogy megteszi — akkor nem! De ha beszélsz vele — éreztetned kell, hogy ennek meg kell lennie.

Korda el is ment a miniszterhez, akit jól ismert, de az ridegen elutasította kérését azzal:

— Barátom, ha mindenkit felmentünk, akkor hogy viselünk háborút?!

Korda hazajött és tudatta az asszonnyal, hogy nem sikerült közbenjárása. Az asszony sirni kezdett:

— Istenem, szegény ember!

Férje rászólt:

— Ne légy olyan érzékeny! Nem ő az egyedüli, akit elvisznek. Ma minden házban ugyanez a szomorúság ül. Sőt még nagyobb. Mert egyik helyen elviszik a fiút, a másikon a férjet és tünni kell, szenvedni kell — ez a háború!

Az asszony kisompolygott a szobából és alig várta, hogy szerelméhez mehessen. Mivel a férje elment hazulról, nála termett. Az, amint ránézett az asszonyra, az asszony leolvasta, hogy a közbenjárás nem sikerült.

— Tud is az beszélni... én megyek el, majd én beszélek!

— Legyen eszed — szóit a férfi — ez nem lehet. Elárulsz mindent. Bizzunk a jó szerencsében! Légy erős!

— Oh, nem bírom el! — sirt az asszony.

— Légy irgalommal irántam, ne tedd nehezzé a válást, nekem erőre van szükségem, hisz képzelheted, bennem is dul, forr, kesereg minden!

Az asszonyka nem szólt többet semmit, csak ráborult a szeretett férfire és hosszú, hosszú csókban még egyszer élvezték a szerelmet, aztán a férfi vette csomagját és elment — el a harctérre.

Megkezdődött

a világnépszerűségi kongresszus Genfben

Kétszáz tudós próbálja nemzetközi alapon megoldani az emberiség legnagyobb problémáját.

(Az Aradi Közlöny genfileveléje zőjé től). Több mint 200 tudós részvételével számos államférfi, nemzetgazdász és kormánydelegátus jelenlétében megkezdődött az első világnépszerűségi kongresszus, amely a Népszövetség kezdeményezésére ült össze Genfben. Habár a kongresszus szigorúan tudományos jellegű és minden politikai tendencia ki van rekesztve, a Népszövetség mindegyik tagállamának kormánya meghívást kapott. A kongresszus előadói között találjuk a következő világhírű neveket: Sir Bernard Mallet, Prof. Carr-Saunders, Julian Huxley és Prof. Haldane Anglia részéről, Albert Thomas, a Nemzetközi Munkügyi Hivatal igazgatója, William Rappard, a genfi egyetem tanára s az állandó népszövetségi mandátum bizottság tagja, valamint Amerika és a többi európai országok legkiválóbb biológusai és nemzetgazdászai.

A világnépszerűségi kongresszus „az első komoly kísérlet nemzetközi alapon megoldani az emberiség legnagyobb problémáját”: evvel a megállapítással kezdődik a kongresszus hivatalos napirendjének előszava. A föld és az egyes kontinensek úgy kiterjedésben, mint a lakosság ellátása tekintetében szűk korlátok közé vannak szorítva. A népesség egyre szaporodik és ez a szaporodás olyan szociális, gazdasági és politikai viszonyokat teremt, a mely komolyan veszélyezteti kulturánkat.

Figyelemre méltó, hogy már számos nemzetközi és nemzeti testület foglalkozott ennek a problémának különböző oldalaival. A Népszövetség, a nemzetközi világgazdasági kongresszus, a kereskedelmi kamarák stockholmi konferenciája megvilágították a kereskedelem, az ellátás, a termelés, a be- és kivándorlás gazdasági tényezőit. A genfi Nemzetközi Munkügyi Hivatal szorgalmasan gyűjti az egyes államok ipari és szociális kilátásainak adatait. Más tervezetek a kivándorlás kérdésével, a menekültek ügyével foglalkoznak. Számos országban hivatalos és félhivatalos szervezetek a születések ellenőrzésével, a

Mikor este Korda hazajött nem találta feleségét szobájában. Kereste a lakásban és amikor a házi tanító szobája mellett elhaladt, onnét halk zokogást hallott kiszűrődni. Óvatosan kinyitotta az ajtót és ott találta feleségét, a mint az ágyra borulva zokogott. Lassan hozzálépett, megérintette vállát. Az nem mozdult. Erre rászólt:

— Kelj fel! Elég volt!

Az asszony nem mozdult. A férj indulatba jött: Gyere innen, elég volt ebből a komédiából!

Az asszonyt bántotta az ideges hang, de csak annyit felelt: Az én fájdalom, az én fájdalom! Erre a férj idegeskedni kezdett és fel akarta emelni feleségét, hogy elviszi onnét. De amint a karját megfogta, az asszony elutasította magától és rákiáltott:

— Hagyj engem, nem értesz te engem!

A férj hátra lépett: Félek, hogy értelek!

— Annál jobb — vágott vissza az asszony — legalább megtudod, hogy az én életem, az az enyém! Ép oly jogom van hozzá, mint neked a magadéhoz.

A férj sarkon fordult, eltávozott. Hetekig egy fedél alatt éltek, de nem szóltak egymáshoz. Közben szélesebben kevergett az idő. Jöttek a háborus hírek, csaták, véres rajtaütések, ezrek halálának hírei és a házasságok szobáikban éltek elsáncolva egymástól, kiki érzelmi világába temetkezve.

Egy napon értesítést kapott a férj; a hadügyminiszter hívatta. Felsietett hozzá és így fogadta:

— Kedves barátom, bizony szomorú hírt kell tudatnom veled! Az a te fiatal protezsálad, akinek érdekében egyszer nála jártál — elesett. Szerb harctéren lelte halálát. Először lábát tépte szét egy srappel. Aztán kórházba került, de mikor vissza voltunk kénytelenek

szaporodás eugenitikus és biológiai oldalát tanulmányozzák. A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet a termelés kérdéseivel foglalkozik. A népességi probléma azonban politikai szempontból is nagyfontosságú. A Népszövetség évek óta iparkodik a háborus oko-

vonulni, sebesültjeinket nem vehetjük magunkkal — a szerbek irgalmatlanul felkötötték őket, köztük ezt a szerencsétlen fiatalembert is!

Kordát az első pillanatban megrázta a hír. De aztán bensejében megelégedő örömet érzett. Nincs többé ő az élők sorában! Tiszteletteljesen meghajolt a hadügyminiszter előtt, aztán haza sietett. De nem úgy ment haza, mint aki gyászhiert visz, hanem mint aki örömben részes. Egyenesen felesége szobájába sietett. Az csodálkozva nézett rá, hogy férje felkeresi. A férj pedig így szólt az asszonyhoz:

— Na, édesem, minden rendbe jött! A sors. A jó Isten mindent rendbe hozott!

— Nem értelek — szólt az asszony.

— Majd mindjárt megértesz — folytatta a férfi. — Az a pár hónapi eltávolodás, ami közöttünk volt, most már el fog tűnni. Megint a régiéek leszünk! Mert eltűnt az, aki közöttünk állott!

Az asszony felkiáltott: Hogyan?

— Elesett! — hangozott a válasz. Az asszony felsikoltott, aztán urára támadt: — És te azt hiszed, most minden rendben van! Te, aki gyilkosa vagy ennek az embernek! Mert te akarattal nem mentted fel, hogy megszabadulj tőle!

— Félre beszélsz!

— Nem, nem, most elmondom a pillanat, hogy megmondjam neked az igazat. Én azt az embert szerettem. Szerettem életében, mert megértett és boldoggá tett és szerettem halálakoriban, mert ő volt a szerelmem! És ha valamikor, úgy most van vége igazán mindennek közöttünk! Mert eddig csak az élő állott közöttünk, de most közöttünk áll egy halott, az emlékek minden erejével! Én leszámoltam veled. Visszamegyek anyámhoz és te meg élj úgy, ahogy tudsz!

Ezzel elhagyta a házat.

Este

Lefekvés előtt mindig és alaposan mosdani fogd. Hosszúidőig hozzá Kalodont-ot. Mindig szépek és egészségesek maradnak fogaid minden nap reggel, délben és este rendszeresen gondozza őket. A fogápolás az egészség-ápoláshoz tartozik.

SARG

KALODONT
négy évtizeden át bevált.

kat megszüntetni. A népesség szaporodása a nemzetközi konfliktusok főokozója. Oroszország, Japán, Kína, Oroszország és Anglia fel fogása szerint a népesedési kérdés egyenlő mértékben politikai, szociális és gazdasági probléma. A világnépszerűségi kongresszus egyetemes akarja a különböző nemzetközi szervezeteket, amelyek eddig csak ennek a főproblémának egyes következményeivel foglalkoztak.

Erdélyi gyárigazgató tragédiája

Agyonlőtte magát a szászrégei szeszgyár igazgatója. — Családi viszályok kergették halálba a dusgazdag gyárigazgatót.

(Az Aradi Közlöny szászrégei tudósítójától). Ma éjjel nagy feltűnést keltő, megrendítő családi dráma játszódott le Szászrégenben, amelynek egy ismert s közbecsülésben álló fiatal szeszgyáros esett áldozatul. Éjjel egy órakor két revolverdövéssel véget vetett életének Vermescher Erich szeszgyáros, a Vermescher és Messer szeszgyár egyik tulajdonosa. Az egyik golyó halántékán, a másik nyakán furódott be és az igazgató rövid haláltusa után kiszilveredett.

A városkában már a hajnali órákban terjedt Vermescher öngyilkosságának híre és mindenütt megdöbbenést keltett. Az öngyilkos alig 34 éves ember volt, teljesen rendezett anyagi viszonyok közt élt és a szeszgyár egyike volt a környék legmegalapozottabb ipari vállalkozásainak. Az eddigi vizsgálat még nem tudott teljes világosságot deríteni Vermescher öngyilkosságának okára.

Valószínűnek tartják azonban, hogy családi természetű okok játszottak közre a fiatal gyáros tragédiájában. Vermeschernek ugyanis csodázzásépű fiatal felesége volt, akivel eleinte ideális házasságot folytatott. Utóbb azonban az asszony féltékenysége miatt mindennaposak lettek a viszálykodások a házastársak között, amelyek utóbb megviselték Vermescher idegeit. Az eddigi verziók szerint Vermescher egy újabb családi jelenet után, a mely tegnap éjjel folyt le otthonában, pillanatnyi fellobbanásában követte el végzetes tetteit.

Mint a patyolat

olyan fehér és tiszta lesz
az arcodra, és a kezed, ha
ápolásukra

DIANA

arc krém, szappan és pudert

használat.

Mindenütt kaphatók! 3114

Georgescu prefektus visszautasítja Arad polgármesterének vádait.

Angel polgármester nagy feltűnést keltő nyilatkozata. — Vulpe volt szigurancafőnök bíróság előtt szerez elégtételt.

(Arad, szeptember 2.) Néhány nappal ezelőtt az egyik timisoarai lap feltűnést keltő cikket hozott az aradi városi tanács ügyével kapcsolatban. A cikk szerint a lap bucaresti-i tudósítója az egyik belügyi vezérfelügyelő irodájában találkozott Angel István dr. polgármesterrel, aki igen éles hangú nyilatkozatot tett azok ellen, akik az aradi városi tanács ellen feljelentést tettek. A polgármester többek között kijelentette, hogy nem érti, hogyan állhatnak szóba a belügyminiszteriumban azokkal, akik ezt a feljelentést tették, majd Vulpe József volt aradi szigurancafőnököt, a liberális párt titkárárt kritizálta meg éles hangon.

— Kijelentem azt — mondotta a polgármester, — hogy Aradon nem történtek visszaélések a tanács munkájában. Meghazlok a liberális párt előtt, ki kell azonban jelentenem, hogy vannak olyan kalandostermészeti emberek, akik ki akarják használni a liberálisokat és így akarnak Arad élére kerülni, hogy azután az egész várost kirabolhassák.

A tulzottan éles hangú nyilatkozat természetesen nagy feltűnést keltett Aradon és főleg az aradi liberális párt vezetői és tagjai olvasták megdöbbenéssel a szokatlan hangú nyilatkozatot. Az aradi liberális párt nevében ezért Georgescu János prefektus a következőkben válaszol Angel dr. nyilatkozatára:

— Csodálkozással tölt el a polgármester szóbanlévő nyilatkozata. Engem a nyilatkozatnak három kitétele érdekel. A polgármester urnak arra a kérdésre, hogy „hogymert” Vulpe József ellene és a városi tanács ellen adatokat szolgáltatni, nyomtatékosan hangsúlyozom, hogy a vádak nem Vulpe Józseftől erednek, hanem azokat a hivatalos miniszteriumi vizsgálat állapította meg a város vezetősége és dr. Angel István ellen. Arra a kijelentésére, hogy Aradon nem történt visszaélés a városi tanács munkájában, meg kell jegyezni, hogy ez sem felel meg a valóságnak. Az aradi városi tanács ellen különböző visszaéléseket és szabálytalanságokat állapított meg a legmagasabb miniszteri tisztviselők vizsgálata. Végül a leghatározottabban tiltakoznak az ellen, hogy a liberális pártban kalandorok volnának. A liberális párt a rend és előrehaladás hitét vallja és ezért tagjai sorában nem tűrne meg semmiféle kétes elemeket.

Reflektált természetesen a nyilatkozatra Vulpe József volt szigurancafőnök is, aki a következőket

jelentette ki:

— Rendkívül meglepett a nyilatkozat és főleg annak minősíthetetlen tónusa. Hogy kinek van helye a közigazgatásban, vagy, hogy miért „állnak velünk szóba” a belügyminiszteriumban, az nem tartozik Angel István urra.

Visszahelyezik a vasutigazgatóságot Aradra

Timisoarán halléktalan a direkción, míg Aradon hatalmas palota várja.

(Arad, szeptember 2.) Az aradi vasutigazgatóságot tudvalevőleg nemrég Timisoarára helyezték, érzékenyen sújtva ezzel Arad gazdasági életét. A nagyjelentőségű hivatal át is költözködött már és a Stefan Cel Mare (Béla) téri hatalmas épület jóformán üresen maradt. Timisoarán azonban az igazgatóság nem képes megfelelő épületet kapni, ahol hivatalait elhelyezhesse és most ezért ismét teljesen nyílt lett a vasutigazgatóság székhelyének kérdése. Komoly formában szó van arról, hogy a vasutigazgatóságot visszahelyezik Aradra. E rendkívül érdekes ügyben illetékes helyről ma az alábbi információt kaptuk:

— A vasutigazgatóság eddig a József-téri Fiatska-házakban volt elhelyezve, amelyeket nemrég az ismeretes csődeljárás során értékesítettek. Az államkincstár elmulasztotta azt a kitűnő alkalmat, hogy az árverésen megvásárolja ezt a három házat hét és fél millió lejtért, amikor egy új vasutigazgatósági épület emelése legalább 25—30 millióba kerülne. A timisoarai vasutigazgatóság a

— A nyilatkozatban foglalt támadás érdemi részével nem foglalkozom, mert a nagyhangú állításért majd a bíróság előtt fog felelni a primar ur.

A szenzációs ügynek így a bíróság előtt lesz a folytatása és az aradi közönség körében nagy érdeklődéssel is várják a szokatlan ügy fejleményeit.

kellő időben felterjesztést intézett a CFR. vezérigazgatóságához, amely előtt alaposan megindokolta, hogy a vasút szempontjából milyen előnyös volna a Fiatska-házak megvétele, de a CFR. vezérigazgatósága azt válaszolta, hogy ezidőszerint nincs pénz a vételre.

— A timisoarai vasutigazgatóság tisztviselői körében máris nagy az izgalom az igazgatóság sorsa miatt, amely éppen a megfelelő épület hiánya miatt bizonytalanná vált. Erősen tartja magát az a komoly helyről eredő hír, hogy a vasutigazgatóságot kénytelenek lesznek rövid időn belül Aradra visszahelyezni. Általános tudott dolog különben, hogy a kormány az őszi ülészak legelején amugy is beterjeszt egy törvényjavaslatot, mely jelentős változásokat fog előidézni a most működő vasutigazgatóságok körül. Az itteni vasúli körök számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Timisoara már e törvényjavaslat folytán elveszti a vasutigazgatóságot és csak forgalmi inspektorátust hagynak ott hátra.

Árviz pusztítja Lengyelországot.

Hetvenezer hajléktalan, hatszáz halott. — Tizenhárom város és rengeteg község viz alatt. — Bukovinában is tombol az ár.

(Az Aradi Közlöny távtrati tudósítása.) Lengyelország területén nagyarányú áradások pusztítanak, amelyek eddig 13 várost és számos községet borítottak el. A lengyel kormány és a hatóságok tehetetlenül állanak szemben a természeti csapással, amely mind több áldozatot követel. A sztaniszlau vajdaságban eddig 13 város és hat község került víz alá, közöttük nagy lengyel keletkezelmű községek, mint Sztaniszlau, Sztrij és Anyatin. A Sztaniszlau körében levő Kutya községben oly hirtelenül jött az ár, hogy körülbelül százan fulladtak a vízbe. A víz a vasúti töltéseket is elmosta és számos vasúti áldozata is van az áradásnak. Mikulycinnél körülbelül 30 millió lej értékű tüzfát ragadt el a víz. Sztrijben 150 ház áll víz alatt és a mentésre kirendelt utászok közül sokan a vízbe fulladtak. Az áradás elöntötte a boriszlavi návtávidéket, ami felbecsülhetetlen kárt jelent. A tartós esőzés következtében a Tiszonica folyó is kiáradt és több várost elöntött.

Lengyelországban és Keletgaliciában eddig 70,000 ember lett hajléktalanná és az eddigi megállapítások szerint 600-an haltak meg. Ez a szám azonban nem végleges és még növekedni fog. Sztrij teljesen el van zárva a világtól és a lakosság a város magasabb pontjaira menekült. A vasúti közlekedés sok helyen megszakadt. Sokolov, Ossov és Przemysl városok viz alatt állanak. Az utóbbi városban a kórház, a villamosnegyed teljesen víz alatt áll. A világítás a városban megszűnt. Koluban a víz a kállum-sóbányákat is elöntötte, ami felbecsülhetetlen kárt jelent. A Dunajec folyó óriási területeket árasztott el. Varsóban szintén árviztől félnék. A lakosság szomorú helyzetét fokozza még az, hogy Keletgaliciában a vérhas is fellépett és mindinkább terjed.

A bucaresti-i jelentések szerint a bukovinai árviz is hatalmas méreteket ölt. Számos falu víz alá került, Dornavatra és Kampolung környékén még mindig állandóan esik. Csernovitz külvárosai már víz alatt vannak. Miután ezen az útvonalon az ár több hidat elsodort, a vasúti közlekedés ide csak átszállással történhet. Az emberáldozatok pontos száma még ismeretlen.

A Csernovitz melletti nagyhid megmentésén utászcsapatok dolgoznak. A Pruth vize több métert emelkedett.

Tegnap este hat órán át tartó borzalmas felhőszakadás vonult át a bukovinai Visnita város felett. A felhőszakadás következtében a Ceremus patak kiomlott és elárasztotta Vis-

nita külvárosait és a szomszédos falvakat. Revna és Cerohonti falvakkal minden összeköttetés megszakadt. Az utászok közül ötven a patakba fulladtak. A vízár a völgykatlanban fekvő falvak körül meghaladja a négy métert. A déli órákban már megszakadt minden vonatösszeköttetés Isnitával. A prefekturára érkezett jelentések szerint a közeli községekben ötven ház omlott össze. A kár felbecsülhetetlen.

Letartóztatták

az aradi filmiskola vezetőit.

Az aradi rendőrség szigorú akciója a zugiskolák ellen.

(Arad, szeptember 2.) Az Aradi Közlöny jelentette, hogy a rendőrség szigorú nyomozást vezetett be az engedély nélkül működő aradi filmiskolák ellen. Többek között egy Phoenix nevezetű filmiskola nyílt Aradon, amelynek vezetői Lénárt József és Kvasznicska Géza állandóan hirdették, hogy a tanítások megkezdődnek és jelentkezőket fogadnak. A filmiskolának hamarosan több mint ötven tanítványa lett és a jelentkezőktől az igazgatók előlekeket vettek fel. A tanítások azonban nem kezdődtek meg. A növendékek vártak egy ideig, végül észrevették, hogy becsapták őket. Feljelentést tettek az aradi államrendőrségen, ahol a bevezetett nyomozás alapján a két „direktort” őrizetbe helyezték. A nyomozás tovább folyik, mert Aradon még több ilyen filmiskola működik engedély nélkül, ahol csupán a hiszékeny emberek pénzére spekulálnak.

— Verekedés egy szerb választási népgyűlésen. Belgrádból jelentik: Radics parasztpárti vezér tegnap este választási népgyűlést hívott egybe az Adria szállóban, ahol maga szándékozott beszédet tartani. A gyűlés kezdete után egy nagyobb csoport fiatalember jelent meg a szállóban és kiadta a jelszót, hogy a Radics-pártiakat el kell távolítani. Általános verekedés kezdődött, azonban ennek dacára a gyűlést megnyitották. Amikor Radics Pál, a parasztpárti vezér üccse, a belgrádi kerület listavezetője nyugalomra intette a tüntetőket, fűlsiketítő zajjal válaszoltak, majd megtámadták az elnöki emelvényt. Erre újra általános verekedés kezdődött meg, mire a rendőrség feloszlatta a gyűlést. A tüntetők a terem valamennyi ablakát betörték és a berendezést erősen megrongálták. Radics elkeseredésében összecsomagolt és még az éjszaka folyamán visszautazott Zágrábba.

Erdély új katolikus püspököt kap

A bucaresti-i kultuszminisztériumban számolnak azzal, hogy Majláth grófot Magyarország hercegprimásává nevezik ki. — A kormány már latolgatja az utód személyét. — A katolikus kánonjog szerint Cisar érseknek mint metropolitának nincs beavatkozási joga az erdélyi katolikus egyházmegyék ügyeibe.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Erdély katolikus társadalmában erőteljes fel-tűnést keltett az a külföldön elterjedt hír, hogy Majláth Károly Gusztáv grófnak, Gyulafehérvár püspökének személyét erősen kombinációba vették Magyarország hercegprimási állásának betöltésénél s az erdélyi püspök egyik legkomolyabb jelöltje Magyarország legfőbb papi méltóságának. Ez a híradás utatallalt egészen a bucaresti-i kultuszminisztériumig is s ott már latolgatják azt az eshetőséget is, hogy Majláth gróf esetleg távozik az erdélyi püspöki székből. Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársa ma a kultuszminisztériumban azt a kétségtelenül érdekes információt kapta, hogy ott számolnak Majláth püspök hercegprimássá történő kinevezésével és abban az esetben, ha Majláth püspök mégis Magyarországra távozna a megüresedett hercegprimási állásba, akkor mint legszámvehetőbb jelöltek Fehér Gerő, Floznic György és Papp József volnának a gyulafehérvári püspöki szék betöltésére.

Ezzel a nagy-érdekességű híradással kapcsolatban bucaresti-i munkatársunk az alábbiakban Cisar érseknek a konkordátum-adta új helyzetéről ad figyelemreméltó tudósítást, amely így szól:

Az erdélyi római katolikusok körében általános lehangoltságot keltett az a tény, hogy Cisar bucaresti-i érseket a szenátus jogszerinti szenátornak ismerte el, mert hiszen ez a rang az alkotmány szerint csak az egyháziót illeti meg és e tény által mindenki bebizonyítottan vette azt a szélében-hosszában terjesztett hírt, hogy a konkordátumot már aláírták és a konkordátum a bucaresti-i címzetes érseket nevezte ki az összes romániai katolikusok metropolitájává. Ennek az általános lehangoltságnak nem volt Cisar személye ellen irányuló éle, amint azt a szenátusban az erdélyi katolikusok nevében Gyárfás szenátor le is szögezte, azonban az erdélyi római katolikusok az évszázadok alatt annyira összenőttek magyarnyelvű intézményeikkel, hogy azoknak további életlehetőségei miatt aggódnak, ismerve a leendő római katolikus metropolita politikai felfogását. Ez általános lehangoltság híre természetesen a kultuszminisztériumba is eljutott és talán e kellemetlen atmoszféra megjavítása céljából hangzott el ma bucaresti-i munkatársunk előtt az alábbi nyilatkozat, melyet egy, a kultuszminisztériumhoz közelálló vezető-személyiség tett:

— Tudomásunk van arról a kedvetlenségről, amellyel Erdélyben Cisar kinevezését fogadták és az az ismeretes nyilatkozat, melyet Gyárfás szenátor a szenátusban felolvasott, amikor Cisar szenátori kinevezéséről volt szó, e hangulatnak kifejezést is adott, amikor ugyan nem tiltakozott Cisar kinevezése ellen, azonban ugyanezt a szenátori jogot követelte meg az összes többi püspökök részére is. Ez a sorok között tulajdonképpen annyit jelentett, hogy a bucaresti-i érseket, a jövődöbeli római katolikus metropolitát, nem tekintjük magasabb rangúnak a többi püspököknél. Az erdélyi sajtóban le is szögezte e kellemetlen hangulat okát egy lap, abból az alkalmából, hogy Cisar új oldalkanonokjával dr. Zombory Lászlót nevezte ki. Azt említette ez a sajtóorganum, hogy az erdélyi római katolikusok féltik régi, évszázados intézményeik épségét a jövődö metropolita liberálistáért, románbarát politikája miatt.

— Azonban semmi ilyen aggodalomra nincsen ok, elsősorban nem valószínű, hogy az új metropolita bármilyen formában is politikai motívumokat keverne egyházi intézkedéseibe is, azonban még abban az esetben is, ha ez volna a célja, a római katolikus kánonjog igen szűk határok közé szorította a metropolita hatáskörét. A kánonjog szerint e díszes állásnak alig van valami olyan hatásköre, melynek ut-

ján beleavatkozhatna az egyes egyházmegyéket vezető püspökök jogaiba. A metropolita állás inkább disz... Egy példát fogok mondani, mely mindennél tisztábban megvilágítja ezt a kérdést. Az egyes parochiák élére a kegyurak meghallgatása és felterjesztése után az illető püspökök nevezik ki a papokat. A metropolitának csak akkor van joga egy parochiába egy papot kinevezni, ha az illető püspök a kánonjogban előírt időn belül nem nevezne oda ki senkit.

— Vagy nézzünk egy másik példát: Egy püspök halála után, a káptalan nevez ki a püspök halála utáni nyolc napon belül egy káptalani helynököt és a metropolita csak az esetben nevezhet ki egy ilyen káptalani helynököt, ha a káptalan a püspök halála utáni nyolcadik na-

dig sem nevezett volna ki. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a metropolitának sem az előbbi kérdésben, sem a káptalani helynök megválasztásában egyáltalában nem jut sohasem szerep. Hogy egészen eklatánsan bebizonyítsam azt, hogy a metropolitának mennyire nem jut módja ahhoz, hogy beleszólhasson az egyes egyházmegyék ügyeibe, legjobban bizonyítja a következő kánonjogi paragrafus: A metropolita csupán a Szentszék beleegyezésével látogathat meg egy egyházmegye területén levő parochiát és ezt csupán akkor kérheti a Szentszéktől, ha az illető egyházmegye kánonokjai által hosszabb időn keresztül a parochia mellőzve lett volna. Ez természetesen azt jelenti, hogy a metropolita nemcsak, hogy nem ellenőrizheti a püspökök cselekedeteit, de még egy egyszerű látogatást sem tehet az illető püspök, illetve a Szentszék tudta nélkül. De nemcsak ez a három pont nyirbálja meg a metropolita beavatkozási hatáskörét, hanem ha végiglapozzuk a kánonjogot, a metropolita-fejezetben állandóan hasonló megszorításokat találunk. Tehát vigasztalódhatnak az erdélyi katolikusok.

Két hét múlva fizetik ki az Ipar- és Népbank betéteit.

Megkezdődött a kisbetétesek összeírása. — Rendszerben folyik a szanálás illetve leltározás munkája.

(Arad, szeptember 2.) Az Aradi Ipar- és Népbank közgyűlésének határozatai, amelyek a pénzügyi felszámolásának módjait alapították meg, megnyugtatták a kételkedőket. Mint ismeretes, a határozat szerint, először a kisbetétesek, majd azután sorban a többi betétesek és hitelezők nyerne kielégítést. Az Aradi Közlöny munkatársa ma érdeklődött a bank igazgatóságánál a felszámolási munkálatokról és a következő nyilatkozatot kapta:

— A felszámolás előkészületei megkezdődtek. Természetesen ezek az előkészületek is napokat vesznek igénybe, mert első dolgunk

lesz a hitelezők és betétesek kielégítése. Egyenként írjuk össze a betétesek neveit és követeléseit. Előreláthatólag tíz-tizenhárom nap múlva leszünk kész ezzel a munkával és akkor azonnal megkezdjük a betétek kifizetését. Először a kisbetétesekre kerül a sor és a pénzügyi vagy a lapok útján, vagy pedig körlevélben értesíti akkor a betéteseket, hogy követeléseikért jelentkezzenek. A felszámolási munkálatok teljesen rendszerben és simán fognak lefolyni, különösen azért, mert a felszámolást végző megbízottak előtt tiszta kép áll az Ipar- és Népbank helyzetéről.

Fekete Mihály megkapja koncesszióját.

A kultuszminisztérium vezérigazgatójának érdekes nyilatkozata. — Milyen feltételek mellett történik a koncesszió visszaadása.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Egész Erdélyben nagy felűnést keltett — mint az Aradi Közlöny meg is írta — a kultuszminisztériumnak az az intézkedése, hogy a már egyszer Fekete Mihálynak kiutalt koncessziót váratlanul visszavonta. Ma ez ügyben felekeztek Minulescu kultuszminiszteri igazgatót, a színházi ügy referensét, aki ez ügyre vonatkozólag a következőt mondta:

— Tény az, hogy visszavontuk a már kiadott koncessziót, azonban e kérdés pontos elbírálásánál nem szabad elfelejteni, hogy mi tulajdonképpen a hét kiválasztott színházgatóval csak azokat a feltételeket közöltük, amelyek teljesítése esetén aztán a végleges koncessziót az illetők elnverhetik. E feltételek között volt az is, hogy százezer lej kell letenniük, stb. stb. és a többek között egy paragrafus a fedhetetlen életéről is intézkedik. Teljesen erkölcstelen és tarthatatlan volna a minisztérium álláspontja, ha egy lecsukott embernek koncessziót adnánk. Abban az esetben azonban, ha akár Fekete kegyelmi kérvénye — mely, mint halom, illetékes fórum előtt fekszik — kedvezően elintéződik, akár pedig Fekete közben letölti büntetését és kiszabadul, semmi akadálya sem lehet annak, hogy Fekete újra meg ne kaphassa a koncesszióját, hiszen Fekete nem követett el erkölcsebe vágó dolgot és mindenki tudja, hogy ez a kiváló művész mennyire lobbanékony s csak ennek a heves temperamentumának köszönheti azt, hogy a törvényekkel összeütközésbe került.

A további beszélgetés során aztán Minulescu, aki egyike a legjobb nevű román színdarab-

íróknak, elmondta bucaresti-i munkatársunknak, hogy jelenleg egy színdarabon dolgozik, a címe a Névtelen Don Juan. A darab tartalma: Minden igazi nagy szerelem veszt intenzivitásából, ha szerelmünk tárgyát közelebből megismerjük. Egy ismeretlen Don Juant ír le a színdarab, ahol a szerelmes lovag állandóan meg tudja tartani az ismeretlenség varázsát.

A bécsi forradalom epilógusa.

Egy agyonlőtt tüntető anyja feljelentést tett gyilkosság miatt ismeretlen tettes ellen.

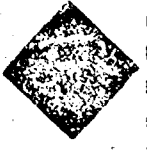
(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének távirata.) Érdekes fejleménye van a véres július 15-iki forradalomnak. Egy anya, akinek fia a szomorú napnak halálos áldozata volt, feljelentést adott be ismeretlen tettes ellen gyilkosság vádjá miatt. A 32 éves Kreisky Artur ékszerész július 15-én a városba ment, ahol üzleit ügyeit akarta elintézni. Amikor a Mariahilfstrassera ért, egyszeriben a tüntetők tömege között találta magát. A csoporttal szembeliött egy csapat rendőr, amely sortűzet adott le a tömegre. A tüntetők menekültek és magukkal sodorták Kreiskyt is, aki azonban alig tett néhány lépést és összeesett. A kórházba szállították, ahol megállapították, hogy az ékszerész több súlyos sebet kapott. Három nap múlva Kreisky meghalt. Édesanyja, akinek 6 volt egyedüli fenntartója, most feljelentést adott be gyilkosság címen ismeretlen tettes ellen. A tárgyalást nagy érdeklődéssel várják jogi körökben.

KNOCK OUT

a főszerepben: ELMIRE VAUTIER.

Ma a Marosparti mozgóban.

Befejezték a királyi hagyaték leltározását

A bucaresti-i tábla dönt a vagyon felosztása felől.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Sadoveanu táblabíró befejezte Ferdinánd király hagyatékának leltározását. Miután az örökösök nem tudták a

vagyon-felosztásban megegyezni, ezért a királyi vagyon felosztására vonatkozólag a bucaresti-i ítélőtábla így döntött.

Nagyarányu visszaélés a CFR.-nél.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az Adeveru szerint a CFR-nél nagy vizsgálat folyik, főleg az anyagbe-

szerezésre vonatkozólag. Hir szerint fantasztikus visszaéléseknek jöttek nyomára.

Szökni akartak a hivatalos lap sikkasztói

Tomescu magával rántotta felebbvalót, akik büntársai voltak.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Monitorul Oficialnál történt nagyarányu visszaélések ügyében folytatott vizsgálat során a mai napra megállapítást nyert, hogy a sikkasztók attól tartva, hogy a Tomescu ellen megindult hivatali vizsgálat mindannyiukra nézve katasztrófálisan végződhetik, Falcoianu és Petcu felszólították Tomescut, hogy a sajátjából 800.000 lej fizessen vissza a hivatali pénztárba, amennyi hiányt ugyanis az első vizsgálat során felfedeztek. Mivel azonban Tomescu eleinte vonakodott eléget tenni felebbvalói felszólításának és a kérdéses hiányt csak harmadnapra pótolta, a vizsgálat kiterjesztését már nem lehetett el-

kerülni s így derültek ki aztán Falcoianu és Petcu visszaélései is, amit valószínűleg maga Tomescu is el akart érni, legalább is erre enged következtetni az a körülmény, hogy a 800.000 lej visszafizetése után követő napon öngyilkosságot követett el és hátrahagyott levelében azt hozta fel, hogy felebbvalói áldozata, akik valósággal rákényszerítették az öngyilkosságra. Megállapítást nyert különben az is, hogy a sikkasztók alighanem szökni akartak, mert úgy Falcoianu és Petcu, mint Tomescu is az év végéig felvették fizetéseiket is és mindhármuknak egész Európára szóló utlevél volt a birtokukban.

Szaporodnak az adatok Erdélyi Béla dr. ellen.

Mentőtanuk is jelentkeznek. — Erdélyi védője magánnyomozást folytatott Millstadtban. — Egy félóra, amit nem bocsátanak meg Erdélyinek.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Erdélyi Béla dr. hitvesgyilkossága ügyében folyik a nagyarányu nyomozás. Sok olyan jelentéktelennek látszó körülmény jött napvilágra, amely most döntő fontossággal bír s amelyek bebizonyítják, hogy Erdélyi Béla dr. alig várta a felesége halálát. Amikor Forgács Annát először szállították mérgezéssel a szanatóriumba, a férj lerohant lakásából és egy körüti kávéházba ment. Itt találkozott egy Elek István nevű barátjával, akitől elkérte autóját, hogy feleségét a szanatóriumba szállítsa. Megkapta az autót, azonban ahelyett, hogy hazament volna az asszonyért, leült és egy félórát beszélgetett barátjával, míg felesége a legborzalmasabb kínokat állotta ki. Ezt a félórát, amelyről később mindenki tudott, még a legjobb barátai sem tudták neki megbocsátani.

Az első állítólagos öngyilkossági esettel kapcsolatban szükségessé vált a Grünwaldszanatórium orvosainak kihallgatása, azonban az orvosi titoktartásra hivatkozva, az orvosok megtagadták a vallomást, bizonyos kérdésekre nézve. Az orvosi titoktartás alól csak a vizsgálóbíró menthet fel és ez valószínűleg holnap meg is történik. Erdélyi dr. brutalitására jellemző még a következő eset: Amikor még nem voltak férj és feleség, de a nagy szerelem, amely köztük fennállott, ismeretes volt, együtt vettek részt egy Santelli vivómester tiszteletére rendezett banketten. Az uton hazafelé Erdélyi dr. egy művésznőnek udvarolt s amikor a művésznő lakása elé értek, Erdélyi melegen bucsuzott el tőle. Ezt a mozdulatot Forgács Anna nem tudta egy fintor nélkül végignézni, mire Erdélyi a társaság megrökönyödésére, végigvágott botjával Forgács Anna törékeny testén.

A kihallgatások során dr. Löw Zoltánné kihallgatására helyezték a fősúlyt. Az asszonyka elmondotta, hogy Erdélyi Béla unszolta mindig feleségét, menjenek kirándulni. Jelen volt, amikor az asszony a szakadékból kimenekült s akkor gyengéd volt férjéhez. Szenzációs nyilatkozatot tett azonban az ügyben dr. Gál Jenő, Erdélyi védője, aki magánnyomozást végzett az ügyben. Elmondotta,

hogy az asszony mélységiszonyata nem lehetett oly nagy, mert a legveszélyesebb kirándulásokra is elkísérte férjét. Amikor a szakadékbazuhanás történt, Forgács Anna így szólt férjéhez tanuk jelenlétében:

— Megcsuszott a botom és legjobban az fájt, hogy nem hallottad a kiabálásomat. — Később az asszony kijelentette:

— Csak a Bélát sajnálom, akinek az én vigyázatlanságom oly nagy ijedelmet okozott.

A halálozás napján az ajtón cédula volt ezzel a szöveggel: Ne háborgassanak, ne költsenek fel bennünket. Ezt Löwné tanácsára tette, mert álmatlanságban szenvedett és éjszaka nem tudott aludni. A halál napján Erdélyi felkeléskor mondotta Gáldynak:

— Rémes éjszakánk volt megint: és arról beszélt, hogy most már tényleg a szanatóriumba kell szállítani feleségét. Elmentek és amikor egy óra múlva visszatértek, az asszony halott volt.

A magánnyomozás adatai szerint a szállodai szobaleány ama vállomására is világot derítettek, amely szerint Erdélyi a paplannal meg akarta feleségét fullasztani. A szobaleány egy babonás vénleány. Forgács Anna, amit szintén tanuk igazolnak, arra kérte férjét, takarja be erősen, egészen az orráig, mert fázik. Ezért takarta be erősen. Összezdülések voltak ugyan a házaspár között, de Erdélyi gyengéden bánt feleségével. Az ügyvéd végül kijelentette, hogy most már teljesen biztos Erdélyi ártatlanságában.

Löw dr.-né kihallgatását a rendőrség még folytatja. Egyidejűleg az ügyészségen Enyedi Róbert vizsgálóbíró tanulmányozza az ügyet és holnap már ki is hallgatja Erdélyit. Valószínű, hogy az ügy tisztázása céljából még egy helyszíni szemlét tart Millstadtban. Kétségtelen, hogy sok terhelő vallomás hangzott el eddig Erdélyi ellen, de bizonyos, hogy a vallomások között vannak mentővallomások is.

Ma megérkezett a rendőrségre Löw Zoltánné két leányának kihallgatási jegyzőkönyve. Ezek a vallomások némileg enyhíteni lát-

szanak a dr. Erdélyi elleni vádakát. A főkapitányság három főpontot akar egyébként tisztázni ebben az ügyben. Először azt, hogy mi történt a kanelli vizesésnél, a keskeny lépcsőn, ahol Forgács Anna lezuhant, másodsor, mi történt a szállodában aznap délelőtt, amikor az asszony megbalt, végül pedig miért kellett dr. Erdélyinek az asszony halála után órával már a biztosító társaságnál intézkedni az igényelt összeg dolgában.

H I R E K.

— Zavarok az inséges lakosság segítése körül. Bucurestiből jelentik: A tegnapi minisztertanácsot a miniszterek Curtea de Argesből visszajövet a különvonaton folytatták. Tatarescu ismertette erdélyi vizsgálatának eredményét és kifejtette, hogy nincsen megelégedve a szűkölködő lakosság tengeri-ellátásának eredményeivel. Számos helyre még ma sem érkezett meg a tengeri. Argetoianu megjegyezte, hogy újabb intézkedések javították a helyzetet és a jövő hét folyamán a vasúti szállítások körül is javulás áll be. A minisztertanács elhatározta, hogy a jövő héten Tatarescu és Cipoianu miniszterek a moc vidékekre és Mámarosba utaznak és tanulmányozni fogják azokat a törvényhozási intézkedéseket, amelyek a hegyvidéki lakosság sorsának javítására alkalmasak lesznek. Duca belügyminiszter ismertette ezután az időszaki választások ügyét, hangsúlyozva, hogy a kormányt csupán Titulescu és Movrodi jelöltségei érdeklik. A legközelebbi minisztertanács csütörtökön lesz.

— Angliában a jobboldal kerekedett felül. Londonból jelentik: Lord Grey beszédet tartott tegnap, amelyben kifejtette, hogy Lord Cecil visszalépése annak a jele, hogy a jobboldal túlzók az utóbbi időben nagyobb befolyást gyakorolnak; mint egy évvel ezelőtt. Az amerikai—angol viszonyra nézve kijelentette, hogy a két ország között olyan viszonynak kell fennállnia, hogy semmi véleményeltérésre ne legyen ok.

— Fejér Gábor jubileuma. Ma délelőtt és délben az aradi közgazdasági és társadalmi élet számos előkelősége kereste fel Fejér Gábort, az Erdélyi Hitelbank kitűnő vezérigazgatóját, hogy üdvözölje tíz éves igazgatói jubileuma alkalmából. Fejér Gábor ugyanis 10 éve áll már Arad legrégibb és Erdély egyik legtekintélyesebb pénzügyészetének élén és, hogy az Erdélyi Hitelbank oly hatalmas iramban fejlődött a válságos idők ellenére, az fő részben Fejér Gábor kiváló képességeinek köszönhető. Az eredményes munkásságáról széles körben ismert bankvezért kedves ünnepelésben részesítette az igazgatóság és a tisztviselői kar is, amilhez most hozzájárult a város közéleti férfiainak meleg és szeretetteljes üdvözlése is.

— Nem építenek kápolnát az aradi tudószanatóriumban. Az aradi gör. kel. román püspökség néhány nappal ezelőtt átiratot intézett a város vezetőségéhez, amelyet arra kért, hogy a városi tudószanatóriumban létesítsen a város külön görög keleti kápolnát, amelyhez Vatian Traian esperest delegálja. Ma foglalkozott az ügygel a permanens bizottság, amely kimondotta, hogy megfelelő alap hiányában egyelőre nem tudják felállítani a külön kápolnát.

— A fertőtlenítő intézet kocsija. A permanens bizottság mai ülésén dr. Cucu Vazul városi főorvos előterjesztést tett, hogy a fertőtlenítő intézet régi, rossz állapotban lévő kocsija helyett a város újat csináltasson. Beszámolt arról, hogy négy vállalkozótól már ajánlatot is kért, azonban miután a legolcsóbb ajánlat 36.000 lej volt, árlejtést irt ki. Az árlejtésen csak egy vállalkozó, Végh István tett ajánlatot a kocsi szállítására, 56.000 lejes árral. A permanens bizottság nem fogadta el az ajánlatot és elhatározta, hogy a városi műhelyben, saját rezsiben csináltatja meg a kocsit, amely így csak 24.600 lejbe fog kerülni.

— Ma este Beregivel Monna Vanna. — Fodor nyilv. elemi iskolában beiratás szeptember 1—9-ig. Ferdinánd-u. 3.

— Az izr. fiu- és leányiskolában a beiratások még folyó hó 4. 5. és 6-ikán tartanak meg.

A Sejk fia

Rudolpho Valentino legmonumentálisabb filmje.

A legszebb ruhámban

megyek vasárnap
a déli korzóra

a filmfelvételhez!

— **Átadták a magyar haláiratot Rothermere lordnak.** Párisból jelentik: A tervezett küldöttség mellőzésével, bizalmas körben ma adták át lord Rothermerének a magyar emlékkönyveket. A küldöttséget gróf Teleki Sándor vezette és három tagból állott. A lord köszönését fejezte ki és hangsúlyozta, hogy nem óhajt politikai nyilatkozatot tenni, mert felfogását cikkeiben többször kifejtette és ehhez minden körülmények között hű marad. Utána a küldöttséget baráti ebédre hívta meg.

— **Halálhír.** Herczeghi László folyó hó 2-ikán 68 éves korában elhunyt. Temetése ma délután fél 5 órakor lesz Strada Ep. Radu (Magyar-ucca) 1. sz. gyászszobából.

— **Egy hónapi szabadság Olariu városi vezértitkárnak.** Ma járt le Olariu István, az állandóan felfüggesztésben lévő városi titkár újabb felfüggesztésének határideje. A városi titkár kérvényt nyújtott be, amelyben egy havi szabadságot kért. A szabadságot megadták és így Olariu a nyolchavi kényszerpihenés után egy hónapot a saját akaratából pihen.

— **Asszonyozkötető maharadza.** Alahabiról jelentik: Sadat Ali Khan manparai maharadsát Lucknauban asszonyozkötetés miatt letartóztatták. A radza egy európai asszonyt megszöktetett a férjétől, egy kereskedelmi vállalat igazgatójától. Az asszony szöke után levelet írt férjének, amelyben közölte vele, hogy többé nem tér vissza. A radzsát egyelőre szabadlábra helyezték óvadék ellenében és Sadat Ali Khan az asszonnyal együtt Bombayba utazott.

— **Tibor Lóri fűszerkereskedést nyitott Aradon.** Sokat lehet manapság olvasni és hallani csendes polgári foglalkozásokba torkolló művészkarierekről, amelyek szép hangoskodással indultak meg és hatalmas perspektivákat tágitottak a szemek előtt. Aradon is akadt most egy ilyen pályaelváltódás, amelynek látható jele egy fűszerüzlet az Aranykéz-uccában. A csinos, új boltban, amely szept. 1-én nyílt meg, özv. dr. Ferenczy Lászlóné, Tibor Lóri a tulajdonos, Tibor Lóri... Az aradi publikum kedves emlékében van még ez a név, hiszen itt szeretik a színházat az emberek. Tibor Lóri néhány évvel ezelőtt még az aradi színház kedvelt tagja volt, boldogan hajlongott esténként a tapsviharban, aztán, aztán szerződés nélkül maradt. Most végleg bucsut mondott álmainak és a könnyekig idegesítő, de azért boldog estéknek dr. Ferenczyné, Tibor Lóri. Mint mondtuk: fűszerüzletet nyitott az Aranykéz-uccában.

— **Elgázolt egy kerékpárt Stresemann autója.** Genéből jelentik: Stresemann német külügyminiszter tegnap Loucheur, valamint löbb ur és hölgy kíséretében autózni ment. A külügyminiszter gépkocsija eközben elütött egy kerékpárost, aki sérüléseibe a kórházban behalt.

— **Ma Berégi. Ma Berégi.**

— **Beiratkozás a magyarpécskai állami földművelésiskola igazgatóságára.** Boldogult Engyel Bernátúé sirköve folyó hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz felavatva a neológ izr. temetőben.

— **Dr. D. Cosma pénztári főorvos tanulmányútról hazaérkezett.** Rendel délelőtt 11-12-ig, délután 3-6-ig Piata Catedralei (Tököli-tér) 7. sz.

— **Müttermüller József zenetanár szeptember 1-én kezdte zongora- és gordonka tanítását** Plata Avram Iancu 21. sz. a.

— **Az aradi utlevélhivatal közlése.** Az aradi államrendőrség utlevélosztálya közli, hogy miniszteri rendelet értelmében a mai naptól kezdve az utlevelekhez legfeljebb hat hónappal előbb készült fényképeket fogadnak el.

— **Dr. Ungár hegedűkurzusai, Bohuspalota.**

— **Beiratások a Városi Zenekolában.** szeptember 1-5-ig mindennap délután 2-5 óráig.

— **„Dagad az aradi bélyeghamisítás botránya”** című cikkünkre Fuchs Elena vulkáni kereskedő annak közlését kéri, hogy nem azonos a cikkben említett Fuchs E. nevű vulkáni kereskedővel, aki a bélyeghamisítási ügyből kifolyólag megszökött és akinek körözését elrendelték. Fuchs Elena kérelmének annál is inkább helyt adunk, mert Fuchs Ede nevű állítólagos vulkáni kereskedőről van szó, aki ellen bélyeghamisítás vétségéből kifolyólag egy ízben már indult eljárás.

LEGUJABB.

Ferdinánd király halála a Népszövetség előtt.

(Az Aradi Közlöny genti tudósítójának éjjeli érkezett távirata.) A Népszövetség ma délelőtt 11 órakor tartotta meg első nyilvános ülését. Vilegas elnök megnyitójában megemlékezett Ferdinand román király elhunytáról és

meltatta a királynak a Népszövetség támogatása körül kifejtett érdemeit. A beszédet a román delegátusok állva hallgatták végig, akiknek nevében Titulescu válaszolt, megköszönve az elnök kegyelmes szavait.

Borzalmas vasuti katasztrófa a Páris—bordeaux-i vonalon.

Párisból jelentik: Az éjjel óriási vasuti szerencsétlenség történt a páris—bordeaux-i vonalon. A Bordeaux felé robogó gyors Saint Pierre de Cole állomáson kisiklott. A kisiklás-

nak 30 halottja van. Meghalt a mozdonyvezető, meg a fűtő is. A sebesültek száma igen nagy. További részletek egyelőre ismeretlenek.

Európai Océánrepülők újabb kudarca.

A „Kék madár” visszatért Le Bourgetbe. — A San Rafaelnek kifogyott a benzine.

Párisból jelentik: Két francia pilóta ma hajnalban megindult, hogy átrepülje az óceánt. Ma hajnalban startolt gépjük, a „Kék madár”. Giloa és Corti pilótákkal. A start a lebourgeti repülőtérről történt, ahol több ezer ember nézte végig az indulást. Miután az óceánról kedvező időjárást jelentettek, a pilóták a déli utvonalat választották és Páris, Lisszabon felé, az Azori és Bermuda-szigetek felett mennek Newyorkba. A körülbelül 60 órás uthoz 9600 liter benzint vittek magukkal. Pontosan hajnali hat óra 30 perckor történt az indulás és a 12 tonnás gép simán emelkedett a levegőbe és a nézők hatalmas éljenzése közepette indult el veszélyes útjára.

lyes útjára.

Londoni jelentések szerint Hamilton kapitány gépéről, a San Rafael-ról, még semmi hivatalos hír nem érkezett. Altitól az ottani légügyi hivatalhoz jelentés érkezett, hogy a San Rafael repülőgép a Szent Lőrinc folyami partján, 200 mérföldnyire Quebec Citytől, benzinhány miatt kénytelen volt leszállni. A híradás valódiságát a légügyi hivatal még nem kontrollálta.

Késő éjjel érkezett párisi távirat arról ad hírt, hogy a Kék madár repülőgép visszatért Le Bourgetbe. A leszállás simán ment végbe, a pilótáknak semmi bajuk nem történt.

— **Rablótámadás egy prefektus ellen.** Andreias György, Udvarhelymegye prefektusa, ma délután 3 órakor a megye két autóján ötödmagával a Sódvidékre ment iskolaügyben. Korond előtt, a Kalanda-tetőn 5 fegyveres rabló támadta meg a két autót és utasait mind kifosztotta, azután pedig szabadon bocsátotta. A prefektus, mikor a rablóktól megszabadult, a korondi jegyzőségre hajtatott, ahonnan azonnal telefonált a prefekturára és a rendőrségre karhatalomért. A prefektura teherautókon csakhamar nagyszámu csendőrséget indított utnak a rablók elfogatására.

— **Szerelmes diák tragikus öngyilkossága.** Iesiből jelentik: Borzalmas módon vetett véget életének tegnap egy iasi-i diák. Docu Sava 18 éves iasi-i gimnazista szerelmi bánatában tegnap este a bucuresti-i expressz elé vetette magát, mely valószínűleg leszelle a szerencsétlen diák fejét. Docu levelet hagyott hátra, amelyben elmondja, hogy szülei ellenezték házasságát és ő már nem tudott tovább várni és küzdeni a szülői akarat ellen. Az öngyilkos diák tragikus sorsa nagy megdöbbenést keltett.

— **Három vidám óra Boross—Kökény minden előadása.**

— **Sirkőfelavatás.** Boldogult Engyel Bernátúé sirköve folyó hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz felavatva a neológ izr. temetőben.

— **Dr. D. Cosma pénztári főorvos tanulmányútról hazaérkezett.** Rendel délelőtt 11-12-ig, délután 3-6-ig Piata Catedralei (Tököli-tér) 7. sz.

— **Müttermüller József zenetanár szeptember 1-én kezdte zongora- és gordonka tanítását** Plata Avram Iancu 21. sz. a.

— **Az aradi utlevélhivatal közlése.** Az aradi államrendőrség utlevélosztálya közli, hogy miniszteri rendelet értelmében a mai naptól kezdve az utlevelekhez legfeljebb hat hónappal előbb készült fényképeket fogadnak el.

SPORT

Magyar sportgyőzelmek világszerte.

A vízpolócsapat a döntőbe került. — A diákolimpiáson magyarok nyerték a pontversenyt.

Bolognából jelentik: Tegnap óriási érdeklődés mellett játszották le a magyar—belga vízpoló mérkőzést. A magyarokat Hodgson

angol bíró rendkívül nyomta és egy megadott goaljukat később megsemmisítette. A sötétség miatt 55 másodperccel hamarabb ért véget a mérkőzés. A zsüri dönt abban, hogy le kell-e játszani az 55 másodpercet. A mérkőzést a magyar csapat nyerte meg 3:2 arányban. A döntőt a magyarok a svéd—francia mérkőzés győztesével játszik le.

A római jelentések szerint a diákolimpiáson az atletikai pontversenyt Magyarország nyerte meg 131 ponttal. Második Franciaország 110 ponttal.

A római diákolimpiáson a késő éjjeli órákban érkezett távirati jelentés szerint az egyéni kardbajnokságot Minoli (olasz) nyerte meg. Második Boudbox (francia), harmadik Dudu (francia). Athletikában első Magyarország, míg uszásban a második, vívásban pedig a harmadik helyet foglalta el. Magyarország és Olaszország pontszáma ilyenképpen egyenlő, utánuk pedig Franciaország következik. Az elsőség kérdését a futball- és tennismérkőzések fogják eldönteni. Az uszóertekezleten elnökké a svéd Bergwaldot, titkáru pedig a magyar Donáthot választották meg és elhatározták, hogy a legközelebbi Európabajnokságot 1930-ban Bécsben rendezik meg.

— **O Ujra kell játszani a belga—magyar vízpoló-mérkőzést.** Bolognából érkezett éjszakai távirat arról számol be, hogy a zsüri döntése értelmében a belga—magyar vízpoló-mérkőzést újra kell lejátszani. Ez a döntés nemcsak a magyaroknak, hanem az olaszoknak is nagy felháborodást váltott ki, úgy, hogy az uszóstadión pillanatok alatt oly tüntetések születtek, hogy a rendőrség csak nagy nehezen tudta a rendet helyreállítani.

A világgazdaság tudományos megszervezése.

Rómából jelentik: A lapok elismerően méltatják a munka tudományos kutatásával foglalkozó szövetség tevékenységét és kiemelik annak a nemzetközi nagygyűlésnek a jelentőségét, amelyet a szövetség Rómába egybehívott. A gyűlésen 43 állam képviselője vett részt, ezáltal először jelent meg Észak-Amerika ilyen gyűlésen. A napirenden lévő pontok között szerepel a munka tudományos megszervezése az iparban, a mezőgazdaságban, a mezőgazdasági termékekkel foglalkozó kereskedelemben, a közhasznú szolgálatokban és végül a háztartásokban.

Az APOLLO vasárnapi déli filmfelvételénél ARFA színe java ott lesz!

Aradváros nem enged drágítást.

A liszt, kenyér, hus és tej ára a régi marad. — Aradváros maximáló bizottsága elutasította a vendéglősök emelési kérelmét is.

(Arad, szeptember 2.) Ma délben tartották meg igen heves viták közepette az ármaximáló ülést dr. Marcoviciu Vince helyettes polgármester elnöke alatt. Elsősorban a lisztárakat tárgyalták le és úgy határoztak, hogy a liszt ára változatlan marad; majd a kenyérrákokra került a sor. Kiss Ernő a pékek megbízottja kijelenti, hogy a lisztért a maximális árnál többet kell fizetniök, azonkívül a rezszi is emelkedett és ezért kéri az árak lényeges felemelését. A pékek a félbarna kenyeret 11 lejért hajlandók adni, a többi is arányosan magasabb áron. Marcoviciu dr. leszögezi, hogy az egész országban olcsóbb a kenyér, mint Aradon és ha a lisztárát nem lehet emelni, akkor a kenyérét sem lehet. Andreescu rendőrigazgató indítványára elhatározza a bizottság, hogy a jövő ülésen tárgyalás alá veszi azt a rendelkezést is, hogy a kenyéren és liszten szerepelnie kell a minőségnek és az árnak. Vass Gusztáv kijelenti, hogy nem lehet a közönséggel szemben megindokolni ezt az emelést, javasolja, hogy a mai buzaárakra való tekintettel utasítsák el a pékek kérését: Kiss Ernő azonban tovább magyarázza az emelés szükségességét, magyarázat közben azonban a bizottság egyhanguan meghozza a döntést: a kenyér ára a multhavi marad.

Ezután a mészárosokra került a sor. A mészárosok az eddigi 40—42 lejes borjúhús-árak helyett 42—44 lejt, a 44—46 lejes sertéshús helyett 48—50 lejt kérnek. Főleg a sertéshús árának emelését kérik, azon a címen, hogy az élősértés ára a piacon emelkedett. Hosszas és heves vita után a kérést visszautasították, a marhahús árát 37—35 lejről 35—33-ra redukálták. Seracu, a Siatul titkára, a mészárosok képviselője kért, hogy a határoza-

tot indokolják is meg, mert azt megfelelőbbnek. Marcoviciu dr. kijelenti, hogy az árak csak a kivitelre vásárelt, elsőrendű sertéseknél emelkedtek, a többinél nem. Dirlea Vazul javasolja az emelés megadását, azonban a bizottság egyhanguan a régi árak fenntartását határozza el. Erre Schmidt János a mészárosok megbízottja hevesen felugrik helyéről és ezekkel a szavakkal távozik: — Megyek Bucurestibe orvoslásért.

Az Első Aradi Tejcarnok kérvénye került ezután tárgyalás alá. A tejcarnok a 8 lejes árnak 10 lejre való emelését kérte, azonban a bizottság visszautasította a kérelmet azzal az indoklással, hogy októberben általánosan rendezik a tejárakat. A vendéglősök jöttek sorra. A leves árának az eddigi 3—4—5 lejről 5—6—7 lejre, a feltétes főzelék árának 18—20—22 lejre, a töltött káposztának 16—17—21 lejről 20—25—30 lejre, a töltött paprikának 16—18—23 lejről 20—25—30 lejre való felemelését kérték. A bizottság azonban meghagyta az eddigi árakat, mire Seracu titkár a vendéglősök nevében is felebbezést jelent be. Az ülés végén szóba került a kávéházi feketekávé magas ára is, azonban Seracu titkár bejelentette, hogy már volt hasonló esetben tárgyalás a spekulatív bíróság előtt, amely indokoltnak találta a feketekávé árát. A bizottság ezt tudomásul vette és ezzel véget ért az ülés.

Bánki Vilma és Rodolpho Valentino
„A SEJK FIA”
főszereplői

Aradi kisgyermek csodálatos megmenekülése

Megvadult lovak keresztülrobogtak rajta s egy hajszála sem görbült meg

(Arad szeptember 2.) Izgalmas jelenet játszódott le ma délelőtt az aradi államrendőrség épülete előtt. Az ucca közepén játszódott Butucar Florea, négy esztendőes fiúcska, egyik rendőrségi alkalmazott gyermeke, az ucca végéről pedig lassan ballagott a sertéshizlalda kocsija. A rendőrség közelében a lovak egy arra robogó automobiltól megvadultak. A két ló vad iramban vágatott előre ideoda rágtatva a kocsit, amely minden pillanatban felborulással fenyegetett. Az épület előtt álló rendőrök észrevették a közeledő veszélyt és rákiáltottak a kislóra, hogy meneküljön. A gyermek azonban ahelyett, hogy a járdára szaladt volna, egyenesen a megvadult lovak felé iramodott. Többen az életveszedelemben forgó gyermek felé rohantak, hogy elrántásák a közeledő lovak elől, de már késő volt. A nézők ereiben megfagyott a vér. A rémülettől megdermedten már úgy látták, hogy a két ló maga alá tiporja a tehetetlen gyermeket. Segítségére már gondolni sem lehetett. Egy pillanat alatt mindenkinek átfutott agyán az a rémes kép, hogy a vágatott lovak és a kocsi alól már csak Butucar Florea összeroncsolt, véres teste fog kikérülni. A közelben levő asszonyok felsikoltottak a borzalomtól és a megvadult lovak pedig tovább vágatottak az ut közepén. A gyermek teste egynéhány másodpercig mozdulatlanul hevert a porban és amikor a

rémülettől dermedt emberek magukhoz térve odasiettek. Butucar Florea felállt és éktelen sirásba kezdett. Megvizsgálták a gyermeket, akin egyetlen horzsolás nyoma sem látszott. Valami csodálatos véletlen mentette meg a gyermek életét. A megvadult állatokat a Str. Marasesti (Kossuth)-ucca elején sikerült megfékezni.

El ne felejtse megjelenni
a vasárnap déli
filmfelvételnél

Rendőrkezen
a doljmezei agronomok
bűnszövetkezete.

A földosztó bizottság minden tagját letartóztatták. — Hogyan lopták el a földet az igényjogosultak elől. — Jól működött a panama-iroda.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata) A doljmezei földkiszajátítások körül felfedezett nagy szenzációt keltett visszaélések ügyében mára újabb letartóztatások történtek. Constantinescu-Marza agronom ugyanis mára teljesen megtört és minden bűntársát kiszolgáltatta a rendőrségnek, ahol kihallgatásuk után mindannyiukat előzetes letartóztatásba helyezték. A mai napra tehát a doljmezei földkiszajátító bizottság minden tagja hurokra került s a rendőrségen egymás után veszik ki belőlük a vallomást, amelyekből aztán megdöbbentő kép tárul fel, hogyan üzerkedtek szabadon a kiszajátított földekkel a doljmezei agronomok, akik valóságban összeszövetkeztek a visszaélésekre. Constantinescu-Marza agronom szerint szemfényvesztéssel csak minden második jogosultat juttattak földhöz, míg a többi visszatartott tartalékföldet titokban egymás között osztották fel s miután évekig élvezték annak minden hasznát, lassanként a földek örök áron való eladását is megkísérelték és az eddigi megállapítások szerint kö

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 7 és este 9 órakor utóljára

ARTATLAN ZSUZI

A hasoncímű operette után, pazar rendezés.

Főszerepben: Lillian Harvey és Willi Fritsch.

Holnaptól: Várkonyi Mihály.

Jön! **BEN-HUR**, világfilm.

Szép idő eseten az esti előadások a kerthelyiségben.

zel hétszáz holdat bocsájtottak áruba. Egy évvel ezelőtt aztán, amikor a kijátszott igényjogosultak kezdték hallatni panaszukat, a bizottság úgy döntött, hogy további száz parasztnak utalt ki földet, de persze ezekkel előbb közölték, hogy különféle költségek címén előbb holdanként 1—1500 lejt kell fizetniök a bizottság tagjainak. A visszaélések organizálására különben irodát is tartottak fenn az agronomok. Ezt az irodát Constantinescu-Marza vezette és így tudott meg minden titkot, amit most aztán kimerítő részletekben közölt a rendőrséggel.

Megkezdődtek

az iskolai beiratások Aradon.

(Arad, szeptember 2.) Szeptember első napjainak beköszöntésével egyidejűleg megkezdődtek az iskolai beiratások Aradon is. Ezzel együtt rászakadt az őszi gond a szülőkre is, hiszen a gyermekek taníttatása az egyre rosszabodó gazdasági viszonyok mellett évről-évre nehezebbé válik. Az anyagi gondokhoz azonban egyes helyeken még más nehézségek is járultak, amelyek csak arra alkalmasak, hogy a beiratással járó körülményességeket növeljék. Oradeán (Nagyváradon) például az idénre a tanfelügyelőségen úgy magyaráztak egy törvényszakaszt, hogy a felekezeti iskolákba beiratkozni szándékozó gyermekeknek először valamely állami iskolában kell jelentkezniök és ott tartoznak hivatalos formában nyilatkozatot tenniök arról, hogy milyen iskolát szándékoznak látogatni. És csak ezután iratkozhatnak be a megnevezett iskolába. Ez a semmiféle jogalappal nem rendelkező intézkedés persze csak arra jó, hogy a szülők körében ijedelmet keltsen és esetleg azt a hitet ébressze, hogy gyermekeiket nem irathatják be abba az iskolába, amelyikbe akarják.

Szerencsére Aradon nem nehezítik meg ilyesmivel is a szülők helyzetét. Az itteni tanfelügyelőségen hivatalos formában azt a nyilatkozatot tették, hogy a beiratások az idén is ép úgy folynak, mint tavaly, vagyis a szülőknek csak abban a felekezeti iskolában kell jelentkezniök, ahová be akarják iratni gyermekeiket. A tanfelügyelő odanyilatkozott, hogy mostanig semmiféle olyan rendelkezést nem kaptak, amely az eddigi rendet megváltoztatná a beiratások terén, tehát minden úgy megy, mint tavaly. A felekezeti iskolák maguk teszik meg jelentésüket a beiratkozott tanulókról illetékes felsőbb fórumaiknak.

Az aradi elemi iskolákban a beiratás szeptember 10-ig tart.

URANIABAN

3-án, szombaton

Nevető tücsök

francia sláger vigjáték 9 nagy felvonásban.

Főszereplők:

Lya Mara, Harry Liedtke, Verebes E.

Ezt megelőzi:

Foxi mint mentő,

burleszk film Fatty és Foxi kutyával a főszerepben.

Előadások kezdete 5, 7 és 1/10 órakor.

— Megdrágult a szegényházi élelmezés. Handoca Zamfir, a szegényház élelmezője, kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben az élelmiszerárak emelkedése miatt kéri a várost, hogy az eddig megállapított 12 lejes fennkinti élelmezési összeget 15—16 lejre emelje fel. Ma tárgyalta az ügyet a permanens bizottság, amely indokoltnak találta a kérést és szeptember elsei érvényűen 14 lejre emelte fel az élelmezési díjat.

APOLLOBAN MA,
SZOMBATON
PREMIER!

HONTALANOK.

Malot Hector
világhírű regénye filmen,
ZESLIE SCHAW-wal.
Az előadások 5, 7 és 1/10-kor.
Ezt megelőzi: ILYEN AZ ÉLET. Vigjáték.

KÖZGAZDASÁG.

Szeptember 1-e után is lebélyegezhetők az új üzleti könyvek

(Arad, szeptember 2.) A pénzügyminisztériumnak az a rendelkezése, amellyel a kereskedelmi könyvek lebélyegzésének határidejét augusztus 30-ikáig hosszabbította meg, csupán azokra a könyvekre vonatkozik, melyeket már augusztus 30-ika előtt vezettek. Az ilyen könyveket mindenki köteles volt augusztus 30-ikáig lebélyegeztetni. Az aradi kereskedelmi és iparkamara tisztázta a pénzügyigazgatóságot azt a kérdést, hogy az új könyvek, tehát olyan könyvek, amelyekben még semmilyen feljegyzés nincs, lebélyegezhetők bármikor, tehát szeptember 1-je után is és semmilyen bírság kivételének ez esetben

nincs helye. A bélyegtörvény 75. szakasza csak arra az esetre állapít meg bírságot, ha a kereskedő, vagy iparos könyveket egyáltalán nem vezet, vagy megtagadja a könyvek felmutatását a pénzügyi közegek előtt. A könyvvezetés kötelezettsége tulajdonképpen már május 1. óta fennáll, minthogy azonban hosszú ideig bizonytalan volt, hogy kik azok, akikre ez a kötelezettség vonatkozik, feltehető, hogy a pénzügyigazgatóság méltányosan fogja kezelni ezt a kérdést és nem fog eljárást indítani azok ellen, akik — ha később is — de a törvényben előírt könyveket felfektették és szabályszerűen vezetik.

Zürichben 3.20 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 2.)
Kifizetések: Berlin 38.70, Amsterdam 65.25, Newyork 162.25, London 790.50, Páris 6.38, Milánó 8.88, Prága 4.82.50, Budapest 28.45, Belgrád 2.86, Wien 22.95, Zürich 31.35. **Áru:** márká 38.50, dollár 161, font 788, francia frank 6.40, lira 8.90, cseh korona 4.80, pengő 28.80, dinár 2.80, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31. **Pénz:** márká 38, dollár 159.50, font 780, francia frank 6.20, olasz lira 8.40, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember hó 2.)
Kifizetések: Páris 637, Berlin 38.65, London 789, Newyork 162, Milánó 8.84, Zürich 31.30, Prága 4.81.05, Wien 22.87. **Valuták:** napoleon 6.50, német márká 38.50, leva 1.24, török lira 82, angol font 785, francia frank 6.45, svájci frank 31.50, olasz lira 9.05, drachma 2.10, dinár 2.91; dollár 160.50, lengyel márká 1.82.5; osztrák schilling 23.20, magyar pengő 28.75, cseh korona 4.82.

Zürichi tőzsdényitás. (Szeptember hó 2.)
 Berlin 123.40, Amsterdam 207.80, Newyork 518.62.50, London 2521.50, Páris 20.33.25, Milánó 28.10, Prága 15.37, Budapest 90.77.50, Belgrád 9.13, **Bucuresti 321**, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 2.)
 Berlin 123.40, Amsterdam 207.80, Newyork 518.75, London 2521.25, Páris 20.33, Milánó 28.12.50, Prága 15.37, Budapest 90.77.50, Belgrád 9.13, **Bucuresti 320**, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

Piaci árak. Burgonya 6 lej, hagyma 6 lej, tehénúró 16 lej, juhtúró 56 lej, vaj 100—140 lej, zöldbab 18 lej, alma 6—10 lej, körte 18—20 lej, szőlő 16—18 lej, ringló 12 lej, szilva 5—6 lej, dinnye 10 lej kilogrammonként, bab 9 lej, tejfel 40 lej, tej 6—8 lej literje, zöldség 3—4 lej csomója, tojás 2.30 lej darabja, fejes kaposzta 6—15 lej fejenként. A baromfi piac árai: sovány liba 200—280 lej, sovány kacska 120—150 lej, tyúk 100—150 lej, csirke 50—100 lej párja, kővér liba 220—280 lej, kővér kacska 120—180 lej darabja. A gabonavásár árai: árpa 640—660, kukorica 620—630 lej, zab 540—550 lej métermázsánként. Az állatvásár árai a multhetiek.

Művészet.

* Az aradi színház műsora. Szombat este: Monna Vanna. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap délután: Vasgyáros. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap este: Hamlet. (Reinhardt rendezésében) Beregi Oszkár felléptével.

* Beregi Oszkár ma és holnap lép fel a Nyári színházban.

* **Békett—Szalay zeneintézetben,** Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7., II. em., a tanítás megkezdődött. Beiratások egész nap esz-közölhetők.

* **Boross—Kökény és társulata hétfőtől a Nyári színházban.**

* **Ma este Beregi.** Maeterlinck drámájában, a Monna Vannában, Prinziavalle szerepében kezdi meg a legnagyobb magyar drámai művész, Beregi Oszkár, két napos aradi vendégjátékát. Az aradi közönség, amely annyi forró siker feledhetetlen emlékével gazdagította Beregi Oszkár tüneményes pályafutását, az előjelek szerint ma este is zsufolásig megtölti a hatalmas nyári színház nézőterét, hogy Beregi utolérhetetlen művészetében gyönyörködjen. Az izgalmas és érdekes cselekményű színmű többi szerepei Fekete Irén, Földes Mihály, Olasz, Mészáros és Kallós kezében vannak, akik kellő garanciát nyújtanak arra nézve, hogy egyszerű előadás fog leperenni a színpadon. — Vasárnap délután Ohnet világhírű színműve, a Vasgyáros kerül színpadra, 4 órakor, igen olcsó helyárrakkal, a főszerepekben Beregi és Fekete Irén. — Vasárnap este Beregi bucsufelléptével Shakespeare halhatatlan remekműve, a Hamlet kerül színpadra, modern köntösben. Reinhardt rendezésében. Fellépnek Fekete Irén, Gyözőné, Gyöző, Mészáros, Földes, Olasz, Kun, Kallós, Hetényi, Faludi és a kitűnő aradi gárda többi tagjai. Rendező: Beregi Oszkár.

* **Boross Géza és Kökény Ilona** és nagyszerű társulata tegnap este kezdte meg óriási sikerrel romániai turnéját Timisoarán (Temesvárott). Ki ne ismerné a pesti színházi világ e két nagyszerű reprezentánsát, akiknek a neve fogalom a kabaré világában. Aradon hétfőn kezdik meg négynapos vendégjátékukat, hogy igaz művészetükkel elűzzék a gondot mindenki lelkéből, ha csak néhány órára is naponta. Igazi kabaré, igazi művészet, amit ez a társulat adni fog és olyan változatos program, amely lehetővé teszi, hogy mindenki többször nézze meg az előadásait. Ritkán adódott még Aradon alkalom, hogy a közönség együtt élvezhesse két olyan tehetség kivételes művészetét, mint Boross és Kökény. Jegyek a téli színház pénztáránál.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlőttek nem vállalunk felelősséget ÉRTESÍTÉS.

Mint értesülünk Tasch Gusztáv a Belgo Romana biztosító R. T. eddigi kerületi képviselője nevezett intézettől végleg megvált és az „Első Erdélyi” Általános biztosító R. T. kötelékébe lépett, mely intézet igazgatósága őt központi szervezési titkárrá, cégjegyzési jogosultsággal kinevezte. 9030

Beteg idegek

Ahány napja van az évrnek, a szenvedések oly sok állomásán kell az idegeknek elhaladnia, mert a rossz és kimerült idegek elkieserítik az életet és igen sok szenvedést okoznak. Szuro, huzos fájdalmak, szédülés, félelem, féltudali és teljes fejfájás, fulzugás, szemkaprázat, emésztési zavarok, álmatlanság, izadás, izomrándulás, munkaképtelenség és még sok más jelenségek a gyenge és kimerült idegek következményei.

Hogyan menekül Ön meg ezen nyomorúságból?

Az eredeti Kola-Lecithin által, amely az emberben jótévő forrásává lett. Ez csodálatos módon elősegíti a test működését, erősíti a hátgerincvelőjét és az agyat, az izmokat és vértagokat, erőt és életkedvet ad.

Az egészséges idegekért való harcban

A Kola-Lecithin gyakran csodát művel, elviszi a tulajdonképpeni tápanyagokat a vérképződés leg-távolabb eső helyeire, élet, felvidít, fenntartja fiatalaságunkat és üdöségünket.

Saját maga meggyőződhet arról, hogy nem állítok valótlanokat, mert a következőket lehet át mindenkinek, aki levélben hozzám fordul, teljesen ingyen és barmentve küldök egy kis doboz Kola-Lecithint és egy sokoldalú, tapasztalt orvos könyvét, aki maga is kemény harcot folytatott a betegség legyőzésére.

Írja meg olvashatóan lakcímét és én személyesen megküldöm Önnek teljesen ingyen az írt szert.

Ernst Pasternack

Berlin, S. O. Michaelkirchplatz 13.

Abtl. 272. 8804

Rádió-műsor.

Szombat, szeptember 3. Wien—Grác. 16.15. Szórakoztató zene. — Zágráb. 19.50. Operettelőadás. — Stuttgart. 21.15. Kabaré. — Róma. 17.15. Szórakoztató zene. Prága. 22.25. Hangverseny. — Pozsony. 20. Hangverseny. — Nápoly. 21. Szemelvények legújabb dalszerepekből. — München. 21.30. A Kreutz trió hangversenye. — Milano. 23. Jazz-band. — Leipzig. 20.15. Tarka est. — Frankfurt a. M. 20. Tarka est. — Boroszló. 22.15. Táncczene. — Berlin. 20. A házizenekar hangversenye. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közzgazdaság. 11. Grafonola hangverseny. 17.30. Az opera kamarazenekarának hangversenye. 18.50. Sportelőadás. 19.30. Vigjáték-előadás. 22. Cigányzene.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judetului.

Intézetek, diákok és szülők figyelmébe!

A legnagyobb választékban és legjutányosabb árakon szereshetők be:

előírás szerinti intézeti szövetek, sapkák és hozzávalók

Arad legrégibb cégénél

Schäffer Henriknél

Bulevardul Regina Maria No. 25. (Bing-ház).

FIGYELEM! Állami tisztviselők és szabómesterek 5% engedményt kapnak. Engross vételnél nagyobb kedvezmény. 45/6

ÉRTESÍTÉS! 10483

Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseim szives tudomására adom, hogy a Str. Consistoriului 50. (Batthyány-geca, a Szt. János szoborral szemben) sz. saját házámban levő teljesen modernül berendezett vendéglőt és éttermet szombaton este ünnepélyesen megnyitottam. Allandóan izletes hideg és meleg ételek, kiváló hegyaljai borok kaphatók pontos kiszolgálás mellett, szolid polgári árákért. Szives pártfogását kér: HORVÁTH GÁBOR.

Maculatura papír 5 kg.-os csomagokban kaphatók az Aradi Közlöny kiadóiban

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.

Egy amerikai „OASE“ 6 üléses prima

túra autó

majdnem új, Orcifalván 1927. évi szeptember hó 8-án d. e. 11 órakor

nyilvános árverésen lesz eladva.

Érdeklődni lehet az

Orcifalvi Hitelbanknál Orcifalván

APRO HIRDETESEK.

AZ APROHIRDETESEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 azólg hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézősködékre válaszolunk. Ajánlatok, levelek továbbítására megfelelő postabélveggel csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefona száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

CIPÉSZ szakember üzletvezetőnek ajánlunk. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4645

NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE! Helybeli biztosító intézet keres üzletszerzőket magas jutalékkal esetleg fix fizetéssel. Kisebb ismeretséggel biztos megérhetés. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4670

HÁZMESTERPÁR gyermektelen, az asz szony mindenes takarításért kisebb lakást, fűtést, világítást és fizetést kap. Felvilágosítást Haász úgynökség Strada Eminescu 12. 4667

NYAKKENDŐKET és harisnyákat olcsón javítok. Bitter Mariska, Piata Catedralei 6. 4657

KISZOLGÁLÓ KISASSZONYT (szakmabeli) alkalmazást nyer Kerpel papírüzletében. 4682

OKTATÁS.

TANITÓNÓ román, magyar és német nyelven vizsgáztat el. isk. tanulókat. Német nyelv gyermekek és felnőtteknek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4604

VÉTEL ÉSELADÁS.

KITÜNŐ gyógyhaskötőmet ajánlom gyomorsüvedés, vese és sérvbajoknál. Horváthné, Piata Catedralei 6. 4658

FÉRFI TÉLIKABÁTOK, férfi öltönyök, női és férfi bundák, szőnyegek, asztalok, székek, hintaszékek, íróasztalok, ebédlő butor, könyvszekrények, szalonnák, antik butorok, lenvászon női ingek, asztalnémetek, storeok, függönyök, gyermekkoscsik, virágállvány, női nyereg, porcellánok, virágállvány, fotelok, íróasztalok, szekrények, utazó bőröndök, vitrintárgyak, stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EGY hintó, egy batár és két pár parádés szerszám jutányos áron eladó. Megtekinthető Arad, Str. Barittu 5. (Rákóczi-ucca.) 4680

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas áron való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ELLÁTÁS.

ISKOLASLEÁNYT vagy fiút teljes ellátásra, szigorú felügyelet mellett elvállal uricsalád. Zongora rendelkezésre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Bővebbet szívességből Meer festéküzlet. 4679

ÜZLETEK.

EGY műhely azonnal kiadó. Str. Mărăsesti 40. 4558

JÓFORGALMU kisebb vendéglőt keresek elszámolásra (percentre) óvadékkal rendelkező szakember. Ajánlatot kérem az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Óvadék” jelzéssel. 4590

RAKTÁRHELYISÉGET keresek. Ajánlatok Rudolf Mossehoz „Földszint” jelzéssel. 10433

Swetterek,

kötött kabátok, divat és mindenféle kötött áru a legolcsóbban:

mellények, ponleverekek, harisnyák, trikók
Klein Lajosnál Arad, Str. Mejlau II. (Ferry-ucca). 4589

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz áron.
GARAI, Arad, Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 10. szám
Cimre ügyelni!

Az anti „HANGYA” szövetkezet

boltkezelőt keres

szeptember 15-iki belépésre. Fizetési feltételek megtudhatók a „HANGYA” raktárnál Aradon, 30.000 lej készpénz, vagy 50.000 lej ingatlan bekobelezés szükséges óvadékkal. 4658

Régi, előkeelő leánynevelő és tanintézet

az összes iskolatípusokkal és Villapensionátus svájci mintá szerinti Bécs villanegyedében.

B. FREYERS Nchfg. WIEN.

I. Kollowratring 9. és XIII. Wenz Gasse 19. Tel.: 96-2-50. Tel.: 85-6-21. Kérjen képes prospektust és referenciákat

Komplett ebédlő- és hálószoba butor

használt, jó állapotban, sürgősen, rendkívül olcsón eladó.

Eladók még: szalon, perzsa szőnyegek, matracok, paplanok, szalonnakapitúra, osillárok, konyhabutorok és berendezés, jégsekrény, stókezek, lámpák, edények, képek, függönyök és egyéb lakberendezési tárgyak.

Érdeklődni egész nap:

Arad, Str. Moise Nicoara 1.
(volt Petőfi-ucca) Bing-ház,
a házmesternél. 4881

BÉRBEADÓ vendéglőhelyiség berendezéssel és lakással forgalmas helyen, valamint üzlethelyiségek, fűszerüzletnek, iparműhelynek, raktárnak, ipartelepnek alkalmasak. Bővebbet Reusz Sándor sórraktár Bul. Rex. Ferdinand I. 33. 4683

Vasut közelében

regli, jömeneteli 10483

fűszer- és csemegeüzlet

italméréssel, négyoszobás lakással olcsón eladó. Bővebbet szívességből:

Madár-söröző, Piata A. Jancu.

Nr. 2.130—1927.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală că pentru arendarea pe timp de 30 ani a terenului comunal cu o suprafață de 7.150 stângeni pătrați situat pe malul canalului Muresului timut in folosință de către Clubul Athletic din Arad, in ziua de 10. Noembrie 1927, ora 10 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte inchise in biroul Serviciului economic (Primăria, etaj, Camera Nr. 104) in conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic in orele oficiose.

Arad, la 1. Septembrie 1927.

4660 Serviciul economic.

Nirészpörbrikelt

ismét kapható,
olcsóbb mint a fal

Kitűnően bevált úgy háztartásban, mint ipari-üzemben.

ARAD,
Calea Radnei
18-20. sz.

„PATRIA”

S. A. R. pt.
Exploatarea
Lemnelor.

Már 30 cK.-ért = 150 Leiért

kaphat 1/8 csehszlovák III. osztályu sorsjegyet.

Főnyeremény esetleg cK. kétmillió = 10,000 000 Lei.

Nis rizikóval! Csak az Ungár S. bratislaval Nagy vagyont!
bankházánál szerezhet

Ha azonnal rendel zárt borítékban csehszlovák osztályu sorsjegyet.

A III. osztály huzása 1927. szeptember 20-án.

Főnyeremények: 1,000.000 cK., 700.000 cK., 300.000 cK., 200.000 cK.
stb. stb. Össznyeremény érték 60,000.000 cK.

A III. osztályu 1/8 cK. 30 1/4 cK. 60 1/2 cK. 120 3/4 cK. 240
sorsjegyek árai Lei 150 Lei 300 Lei 600 Lei 1200

Minden rendelést azonnal végrehajtunk. Fizetés a sorsjegy vétele után. Huzás után azonnal küldjük a nyereményjegyzéket.

UNGÁR S. bankháza

BRATISLAVA, (Csehszlovákia.) Ventur-u. 20.

Ügyes képviselők magas jutalék mellett felvételnek. 4568

Herzogi. Bayer. Hof-Kuranstalt

DIANABAD.

Bad Reichenhall.

Pneumatische Kammern-Kurmittel und Bäder aller Art, — Inhalatorien. — Chemisch-diagnostisches Laboratorium.

Modernste u. grösste Kuranstalt.

Mész, cement,

faszén, csomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tűzifa

leszállított áron

Kneffel Károly és fia cégnél.

Belvárosi

nagyon szép egyoszobás komplett lakás butorozva. Továbbá 80,000 lej aradi házra első helyen leendő betáblázás mellett, kiadó. Cetate Veche (Óvár-táren) 222 □-l ház-telek, jutányos áron ELADÓ

BOROSS-ügynökségnél Arad, Strada Consistoriului (volt Batthyány-u.) 9.

Casa Cercuala pentru Asigurările Sociale din Arad.

No. 7888, din 1. Septembrie 1927.

PUBLICAȚIE DE VÂNZARE.

Se aduce la cunoștință generală că in ziua de 12. Septembrie a. c. ora 10 și in ziua de 19. Septembrie ora 10 va avea loc in orașul Arad Str. Regina Maria No. 2-4. cu care ocazie se va vinde averea mișcătoare aparținând debitorului „Paris” Lésczay & Comp prevăzută in procesul verbal de sechestru No. 35 și anume: Un pupitu de vânzar din lemn tare lung 3 m. oprit albastru. L. 2000. Un pupitu de magaz de mărți din sticlă in suma de L. 6000.

Aceasta vânzare se face in baza art. XLIX. din 1883. §§. 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73 și 74.

Condițiile de licitație:

a) La I-a licitație toate obiectele a căror valoare nu trece de 1000 Lei se vor vinde și sub prețul de strigare, celelalte obiecte cu 1/2 a prețului.

b) La a II-a licitație se vor vinde toate fărâ considerare și sub prețul de strigare.

Casa Cercuala Arad.

Makulatura,

tiszta lappéldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.